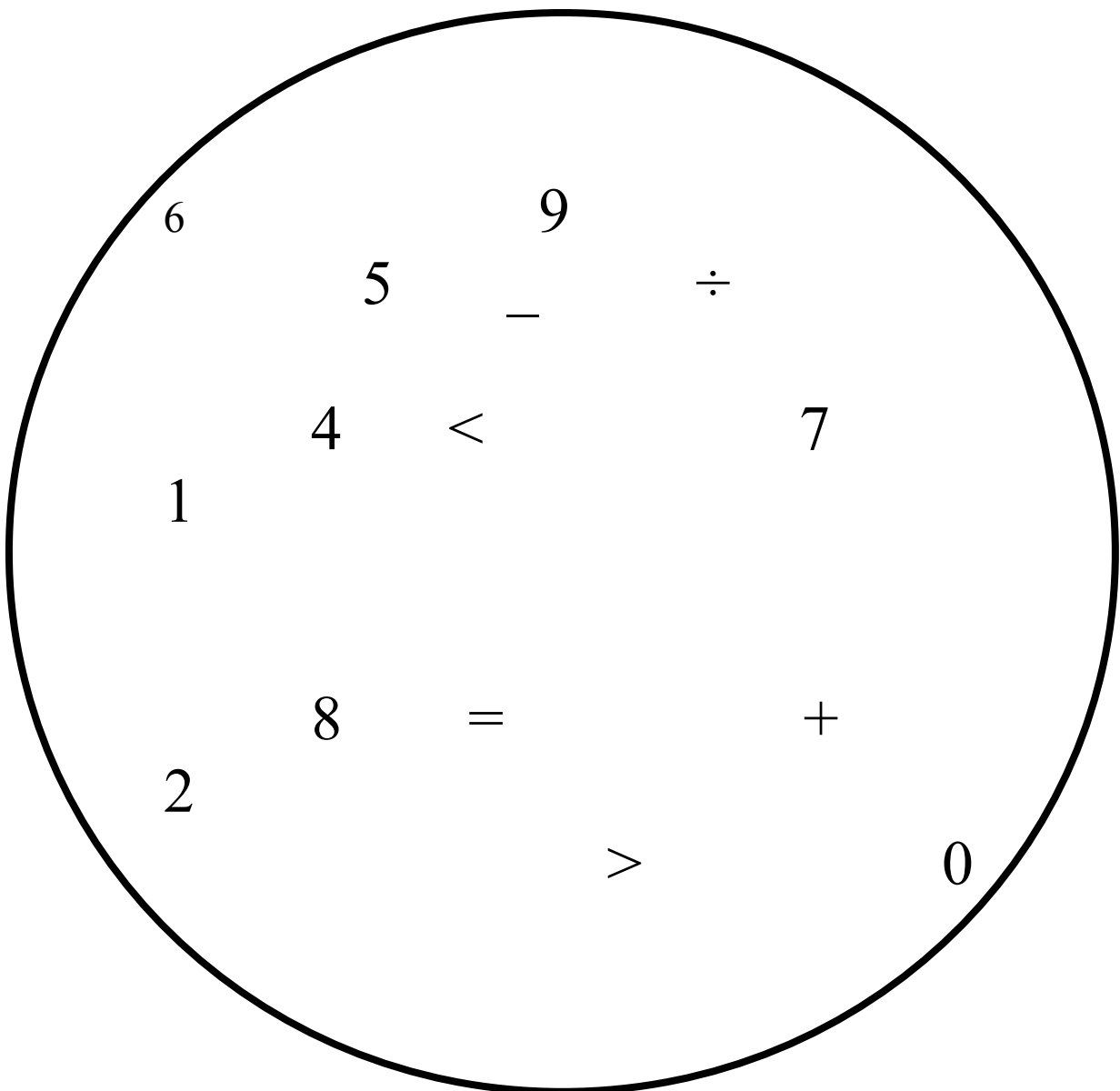

TAAWƏ DANI
DANIRWOTSə MAS' AFA

Ikəla k'aat'a
Mas'afa

Shinasha / Borna

DANIYÍ MAS’AFA

IKƏLƏ K’AAT’A

Bək’ane Benəshanəgul

Guməzi dani birona.

K’anitso: *Aster Argeti*

Editi oshətsotsi *Nasisaa Wubete , S’ahayi Mengishi*

Revised Edition 2009

This Book is a product of the Benishangul-Gumuz Language Development Project, which is a joint project between: **Education Bureau, Bureau of Culture & Information**
Benishangul-Gumuz National Regional State and **SIL Ethiopia**

Kisha

Tooka

K'atsa

K'OT'OKƏ – Ika

1tse turə 10 bodəfetso beyiru taawefə taawotsi

1.1. 1 tse turə 5 bidəfetsi beyiru taawefə taawotsi1

1.2. 1 tse turə 5 bodafetso beyiru taawefə

taawotsi nokoriyonatə shinesshuutsonə beeza10

1.3. 6tse turə 10 bodəfetso beyiru taawefə taawotsi20

1.4. 6tse turə 10 bodəfetso beyiru taawefə taawotsi

nokoriya25

1 5 1tse turə 10 bodəfetso beyiru taawefə taawotsi

nokoriya28

K'OT'OKə GITA

1tse turə 10 bodəfetso beyiru s'een taawotsi dabonatə

k'awona.32

2.1. 1tse turə 10 bodəfetso beyiru s'een taawotsi daba.....32

2.2. 1tse turə 10 badəfetso beyiru s'een taawotsi k'awa37

2.3. Keezə taawotsi daba44

K'OT'O KƏ Keeza

0 tse turə 20 bodəfetso beyiru s'een taawotsi46

3.1. 11 tse turə 20 bodə fetso beyiru s'een taawotsi 48

3.2. Taawi toos'a62

3.3. Taawi maa k'awətsa65

K'OT'OKƏ AUDA

0 tse turə 20 bodəfetso beyiru s'een taawotsi dabonatə

k'aawona	66
4.1. Wonawoneyiruwotsi daniya.....	67
4.2. 11 tse turə 20 bodəfetso beyiru s'een taawotsi nokoriya	70
4.3. Taawotsi dabonatə k'aawonə taanonə bad'iya	71

K'OT'OKƏ UuTSA

20 bodəfetso beyiru s'een taawotsi ayiyonatə kayiyona

5.1. 20 bodəfetso beyiru s'een taawotsi ayiya	76
5.2. 20 bodəfetso beyiru s'een taawotsi kayiya.....	87

K'OT'OKƏ shərətə

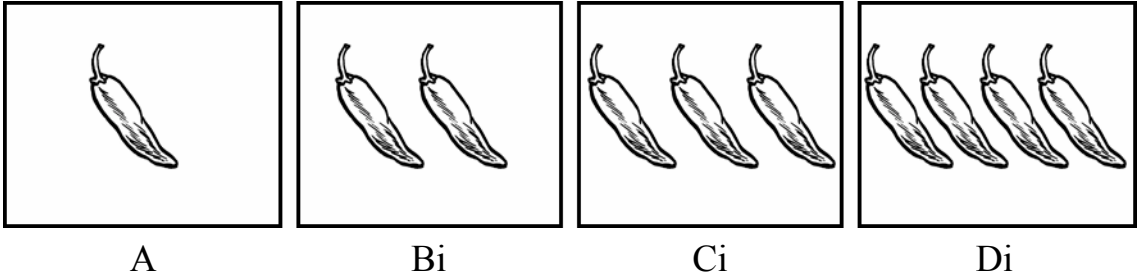
100 bodəfetso beyiru s'een taawotsi

6.1. 10ə ayetsotsi daatsa	95
6.2. 10ə ayetsotsi dabonatə k'awona	99
6.3. 10ə ayetsotsi nokoriyz	102
6.4. 21tse turə 100 bodəfetso beyiru s'een taawotsi	103
6.5. Giza (ambaronatə santimona).	110
6.6. 100 bodə fetso beyiru s'een taawotsə shine shutsa	112

K'ot'okə IKA

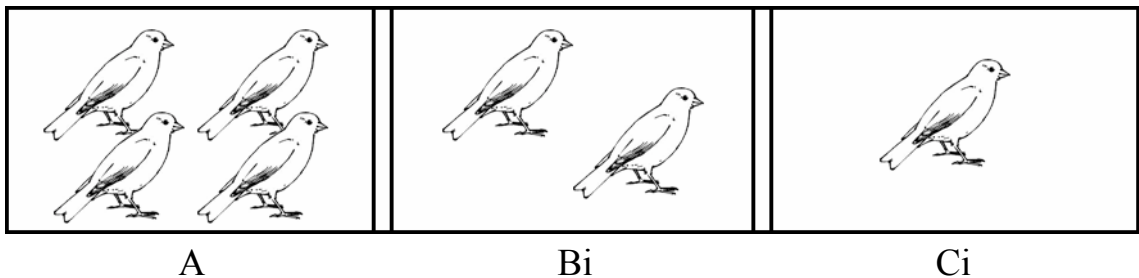
tse turə 10 bodətetso beyiru taawefə taawotsi

1.1. 1 tse turə 5 bodəfetso beyiru teawefə taawotsi

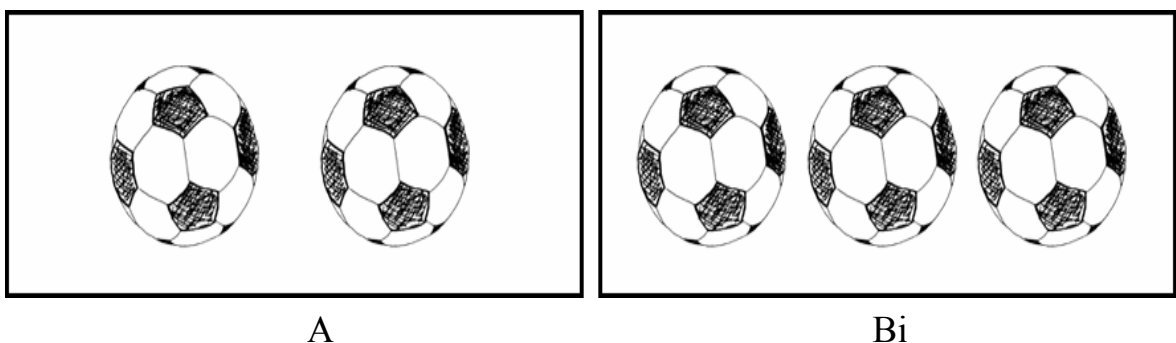
Sat'ən awəne ayi firik'ash detsətsə?

Sat'ən awəne muk' firik'ash detsətsə ?

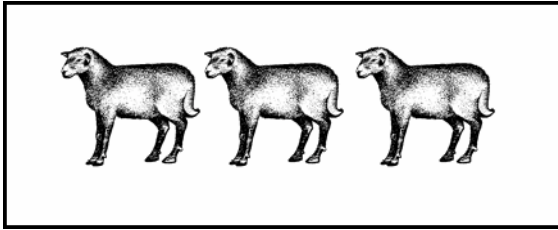
sat'ən awəne ayi kafotsi detsətsə ?

sat'ən awəne muk' kafotsi detsətsə ?

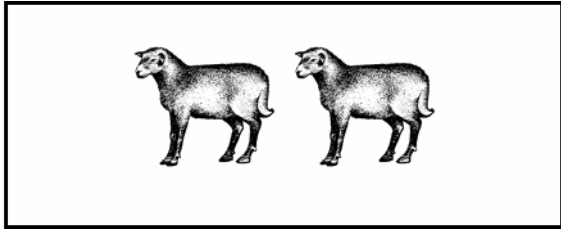

sat'ən awəne ayi kuutotsi detsətsə ?

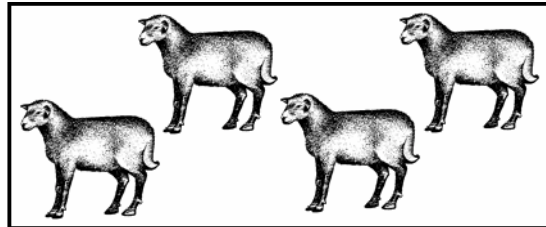
sat'ən awəne muk' kuutotsi detsətsə ?

A

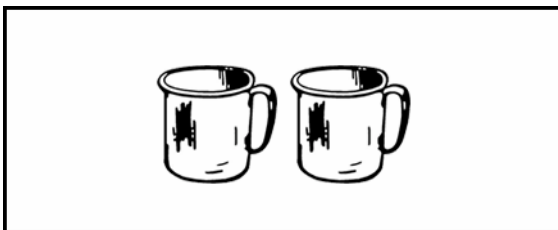
Bi

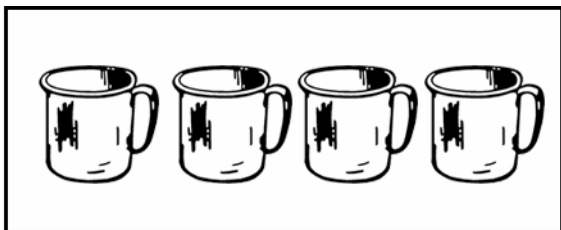
Ci

sat'ən awəne ayi mereerotsi detsətso ?

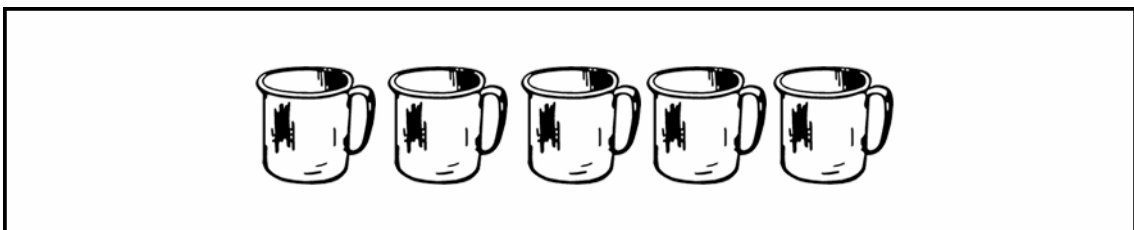
sat'ən awəne muk' meteerotsi detsətso ?

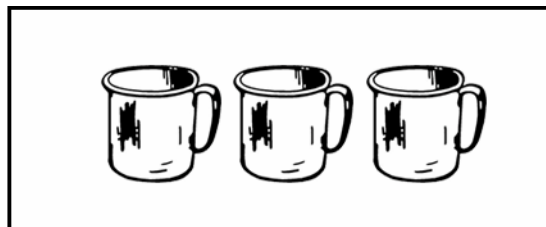
A

Bi

Ci

sat'ən awəne ayi wanc'otsi detsətso ?

sat'ən awəne muk' wanə'otsi detsətso ?

Terəwerə 1.1.

Itəkishə bitsosh ayiyitəwotsi haniye dashə beyiruwotsi it
ədabətratsə anaani k'o'ere.

O — — — — — — — — — —

/ — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — —

2 — — — — — — — — — —

S — — — — — — — — — —

? — — — — — — — — — —

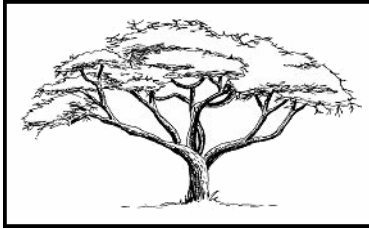
C — — — — — — — — — —

L — — — — — — — — — —

5 — — — — — — — — — —

L — — — — — — — — — —

Ika .(1)

Ambətsə mite
fa'o ? IKa

Ambətsə motobile
Fa'o? Ika fa'o ?
Ika

Ambətsə bake fa'o ?
IKa

- Iku taawonə wokin c'ironə bək'op'eyorə
“1” hani bi'arə.

Terəwer 1.2.

1. Bəfet'ətet'o (bək'op'ə k'op'ó) shineshuutso nibənəde
s'ilərə itə dabətaratsə anaani k'o'ere.

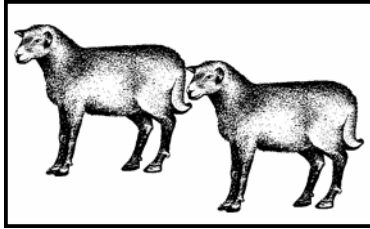
1

1

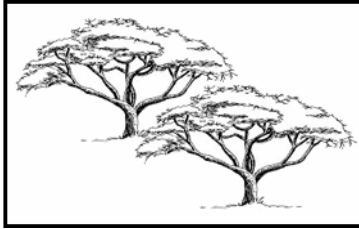
1 1

2. Noo'atsə kayotsitse ikə barə wotətso keewəwer.

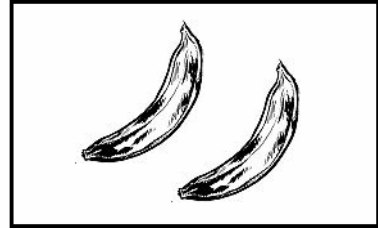
Gita (2)

Ambətsə mererəəno
fa'otsə ?

Abətsə mitəno
fa'otsə ?

Ambətsə muzino
fa'otsə ?

Gitu taawonə wokin c'ironə bək'op'eyorə “2” hani bi'arə.

Terəwerə 1.3

1. Bəfet'əfet'o wokin bək'op'ək'op' shine shuutso nibənəde silərə itədabətaratsə anaani k'o'ere.

2

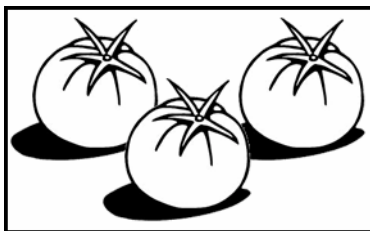

2

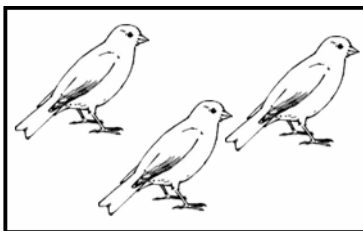
2 2

2. Noo'atsi kayotsitse gitə barə wotətsotsi keewuwere.

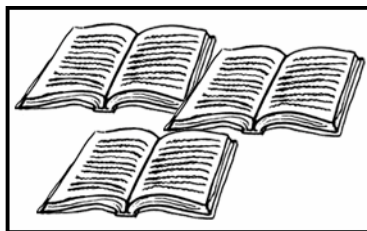
Keeza (3)

Ambətsə ku-
umadorəno
fa'otsə ? Keeza

Ambəts baakə
nana'ano
fa'otsə ? Keeza

Ambətsə mas'afəno
fa'otsə? Keeza

Keezu taawonə wokin c'ironə bək'op'eyor “3” hani bi'arə.

Terəwerə 1.4

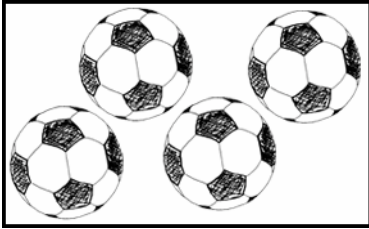
Bəfet'əfet'o wokin bək'op'ək'op' shine shuutso nibənəde s'ilərə
itdabətarafsə anaani k'o'ere.

3

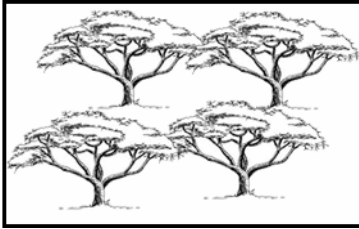

3 3

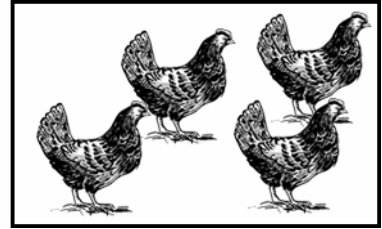
Awuda (4)

Ambətsə kuutəno
fa'otsə ?
Awuda

Ambətsə mitəno
fa'otsə ? Awuda

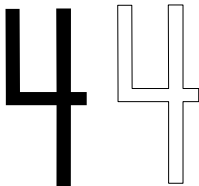
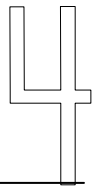
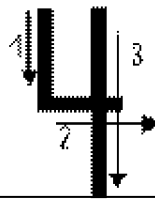
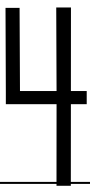

Abətsə baakəno
fa'otsə ?
Awuda

Awudo taawonə wokinə c'ironə k'op'eyorə “4” hani bi'ar.

Terəwerə 1.5

Bəfet'ə fet'o wokin bək'op'ək'op'o t'iwitsəde silərə it ədabətaratsə
anaani k'o'eer.

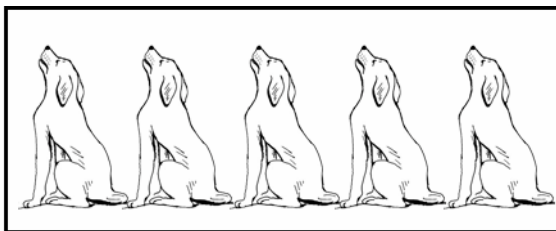

UUTSA (5)

Ambətsə maano fa'otsə ?

Uutsa

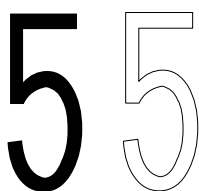
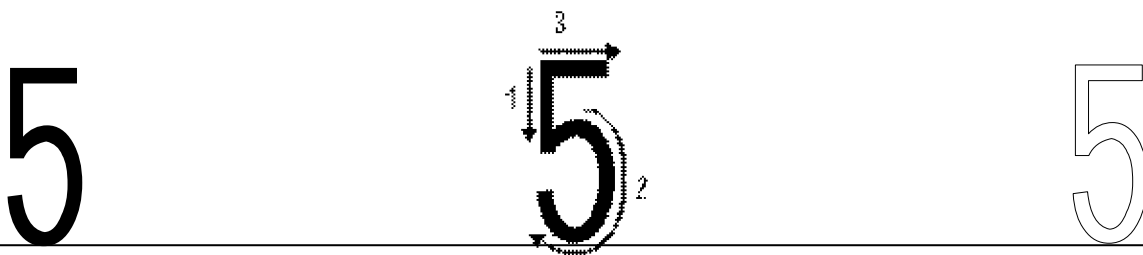
Ambətsə kanəno fa'otsə ?

Uutsa

Uutso taawonə wokinə c'ironə k'op'eyorə “5” hani bi'ar.

Terəwerə 1.7

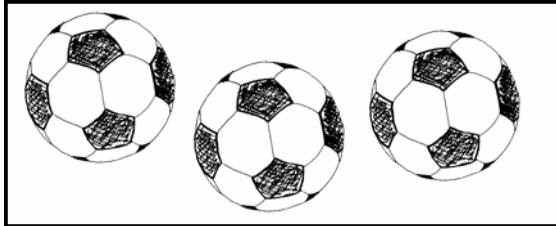
1. Bəfet'əfet'o wokinə bək'op'ək'op'o nibənəde s'ilərə
it ədabətaratsə anani k'o'ere.

2. Noo'atsə kayotsitse uutsə wotətsotsi keewuwere.

Terəwerə 1.6

Ariyosh dek'etso tsatse turə haniye dashi arotsi taawərə botaawo satinotsə k'o'ere.

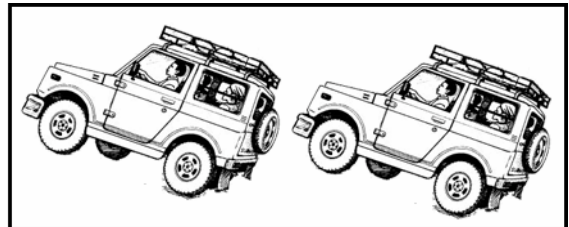
A

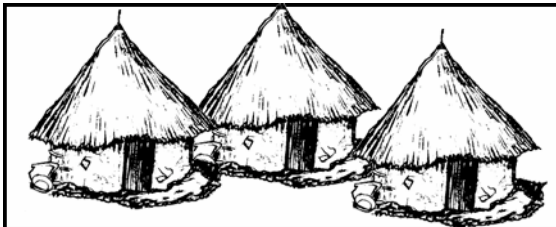
Bi

Ci

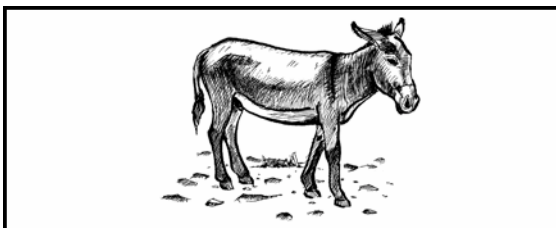
Di

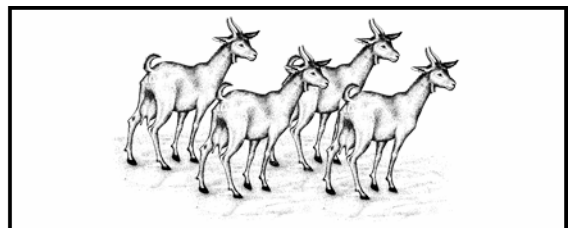
E

Fi

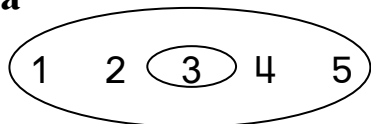
Gi

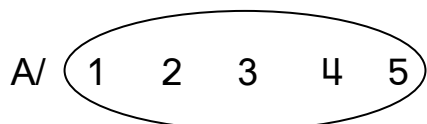
Hi

2. Haniye dash beyiruwotsi ariyosh dek'etsok'onə guride keewawer.

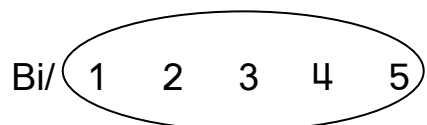
Ariya

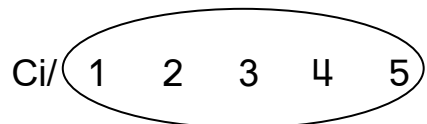
Keezuc'ira

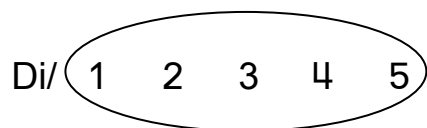
Gitu c'ira

Iku c'ira

Awudu c'ira

Uutsu c'ira

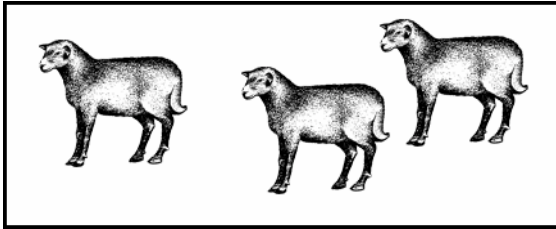
1.2.1 tse turə 5 bodətetso beyiru taawefə taawotsi nokoriyonatə shine shuutsonə beeza.

1 tse turə 5 bodətetso beyiru taawefə taawotsi bonokorifətse shi-nonə haniye dambe iimetsə terəwerə 1.7 tse beyiru aatetsə aatotsi ani ani fiinor.

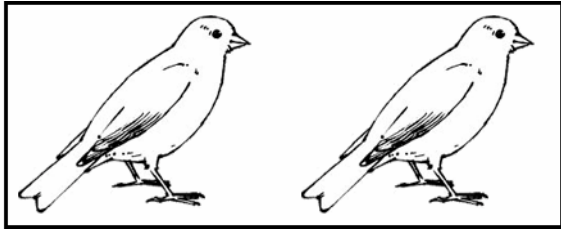
Terəweranitse botaawonə ayi wotətsotsənatə muk' wotətsotsi beek'əro. Hanatse turə 1 tse turə 5 bodəfestso beyiru taawefə taawotsi nokoriyituwo. Shinə haniye dashi terəwero ani ani finor.

Terəwerə 1.8

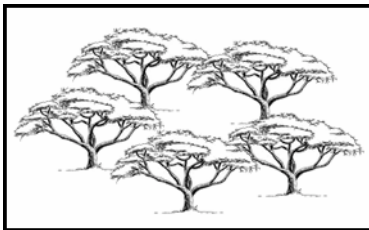
Haniye dashi sat'inotse beyiru wotsi taawərə aatotsi aniwer.

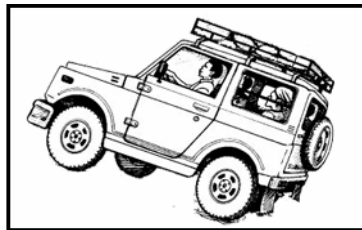
A

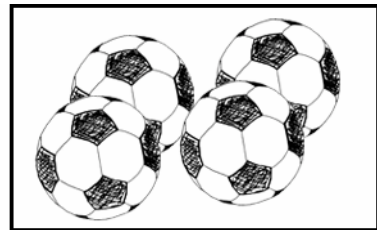
Bi

Ci

Di

E

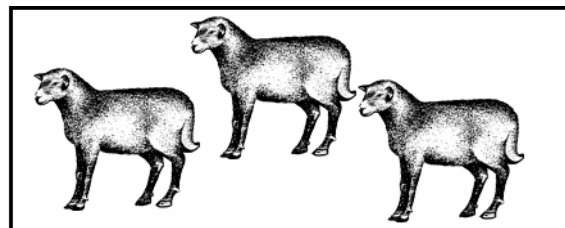
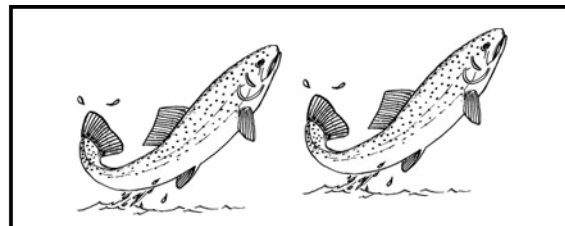
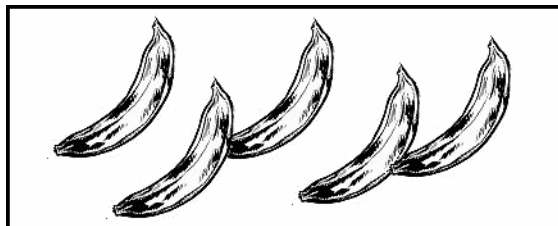
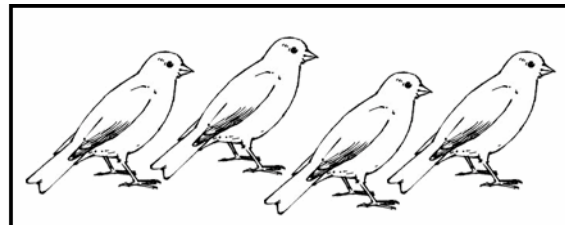
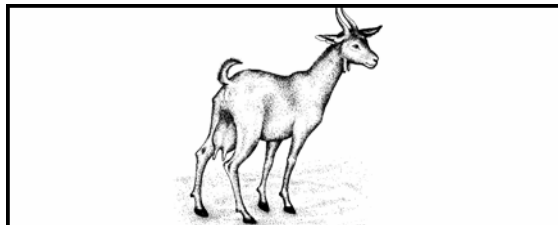
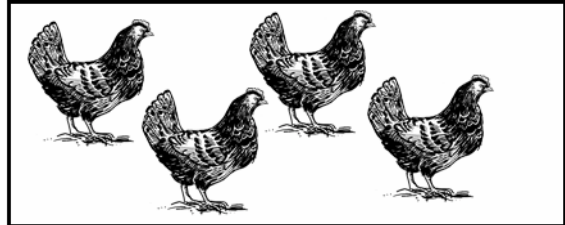
1. Ayonə 2 wotətso awəne ?
2. Ayonə 4 wotətso awəne ?
3. Ayonə 5 wotətso awəne ?
4. Ayonə 3 wotətso awəne ?
5. Ayonə 1 wotətso awəne ?

Terəwerə 1.8 tse nodanətsok'inə sat'an awitse beyiruwone taawonə bogonatə muk'onə wotətso keewo falərone. Hanatse turə nokoriyi c'irotsi s'iletuwo.

Terəwerə 1.9

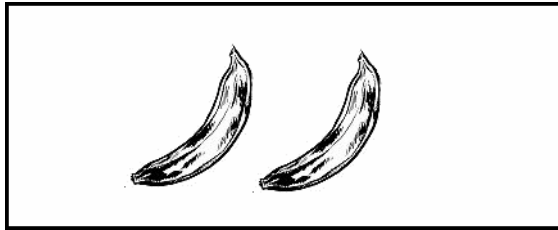
Awəne awəntonə bi'ayonə taalo?

Awəne ayo ? Awəne muk'o ?

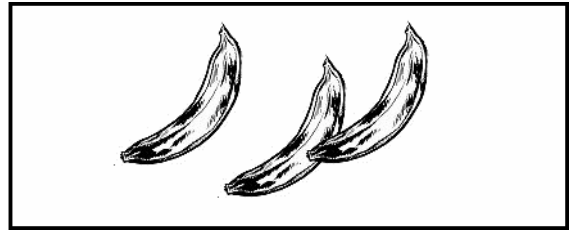
MUK'EFE (<)

Ariyosh: zoodgitə muziyotsi bədet sə, Ambesh keezə muziyotsi bə'detsalə bogitetsə dagotse muzi ayotsi detsətsəto kone?

Zood muziyotsi

$2 < 3$

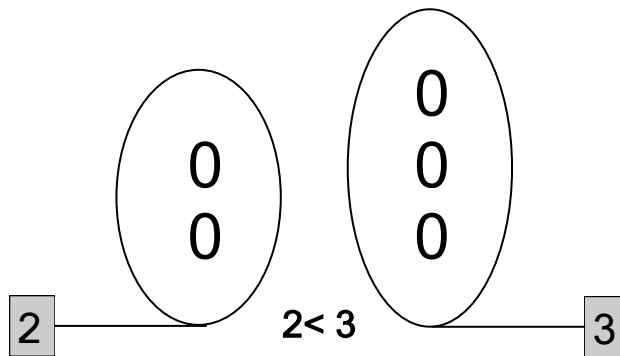

Ambesh muziyotsi

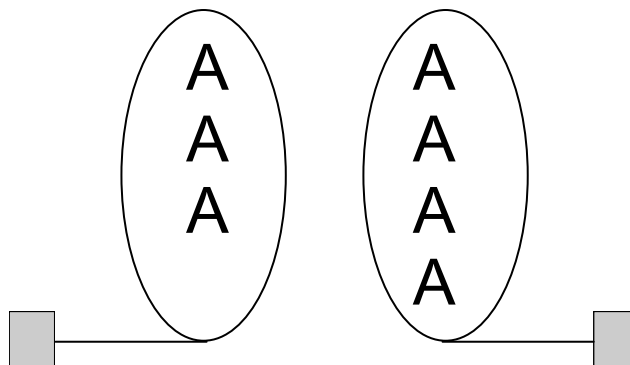
Hanə “<” muk’i c’ira

Terəwerə 1.10

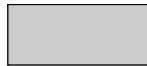
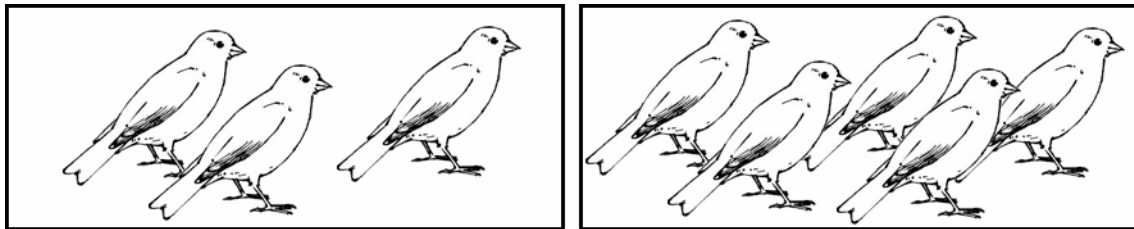
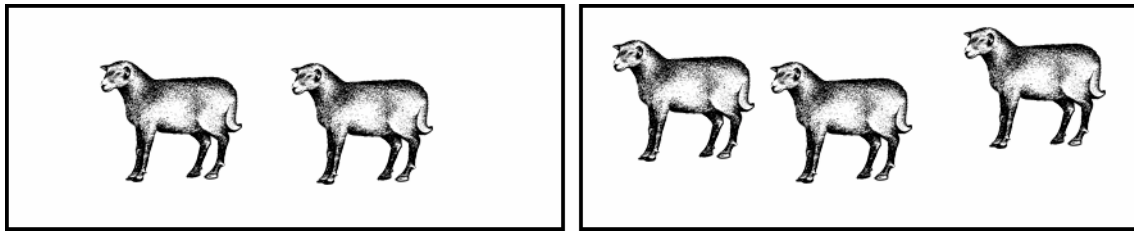
Ariyosh: iimetsatse turə haniye dashe beyiruwotsi nokoriwer.

1 /

2/

Bogəfe (>)

Ariyosh: Ambesh keezə muziyotsi bə'deshe zood gitə muziyotsi bədetsalə bogititse muzi ayotsi detsətso Ambeshi. Hanəsh Ambesh muziyotsə taawo zood muzi taawotsatse bogəfe etetuwo.

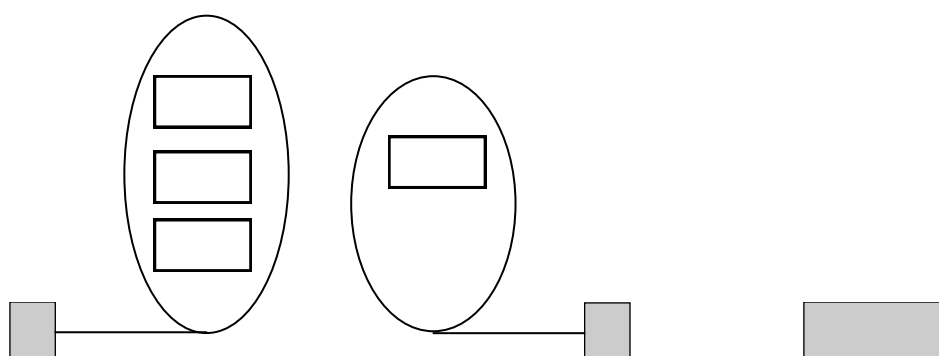
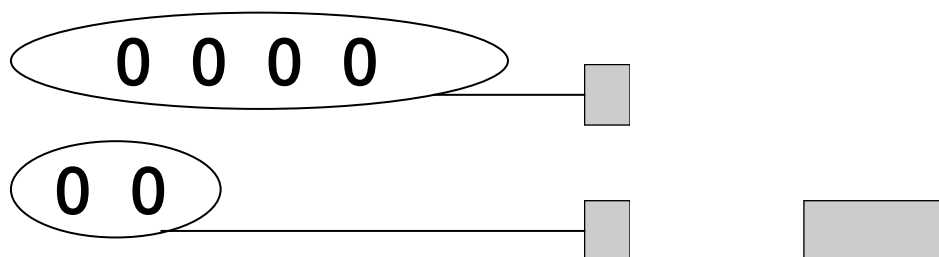
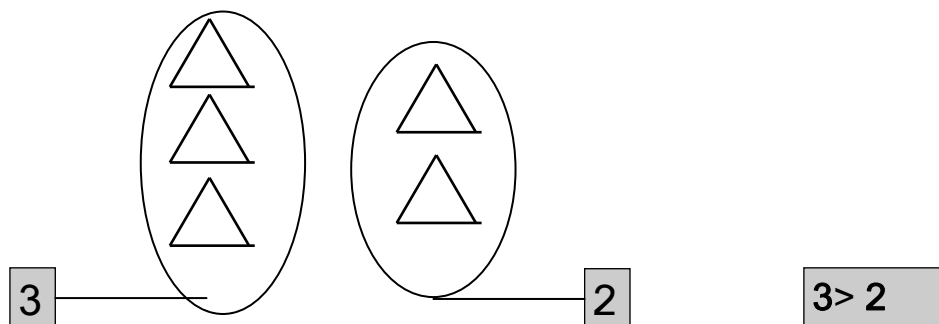

Hanə “>” bogi c'ira.

Terəwerə 1.11

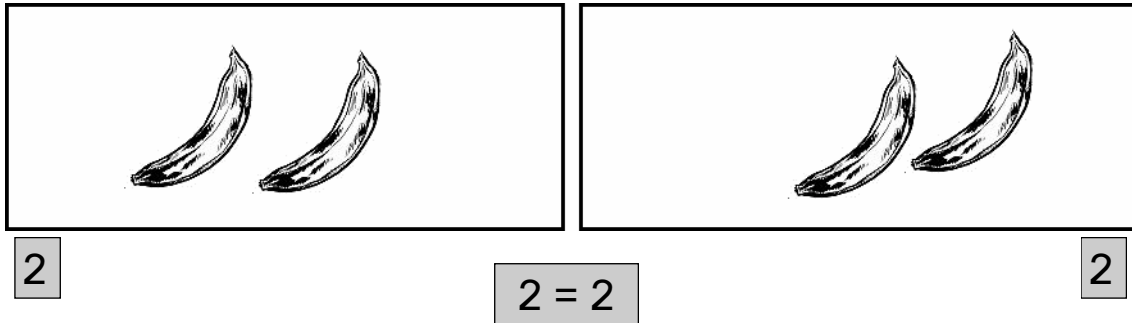
Ariyatse turə haniye dashətsotsi nokoriwer.

Ariya:

Taala (=)

Ariya :- Maarunatə Dimbitnə botokəto konə gitə muziyotsi
bodetsalə bogitetsə muziyo bətaawonə taala etetuwo.

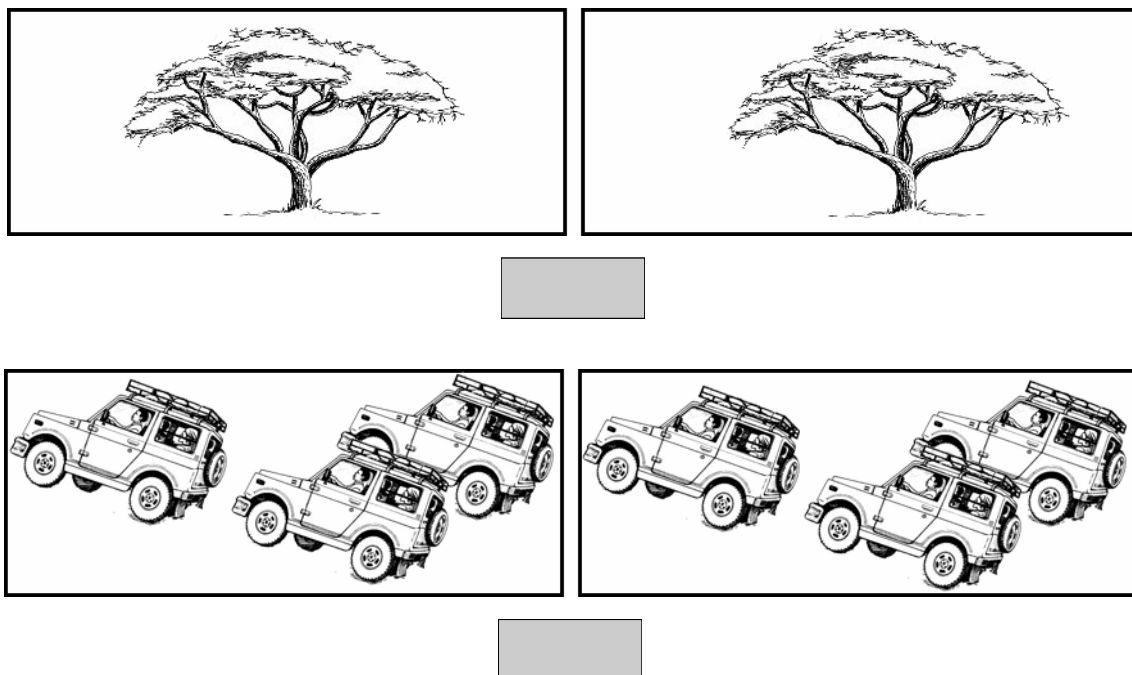
Maaru muziyotsi

Dimbitə muziyotsi

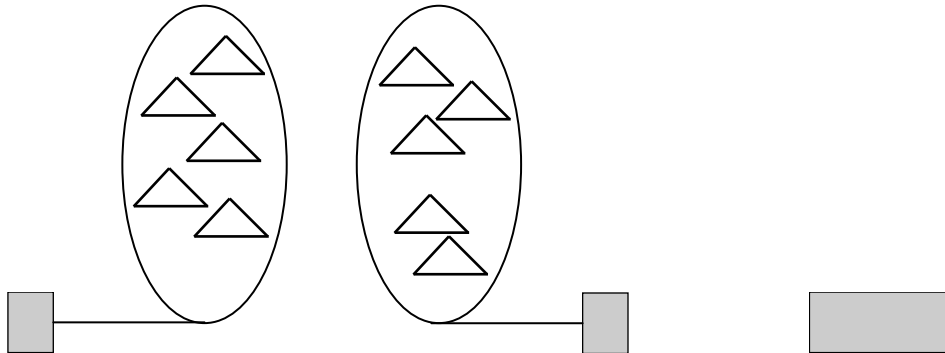
Hanə “ = ” taali c’ira.

Terəwerə 1.12

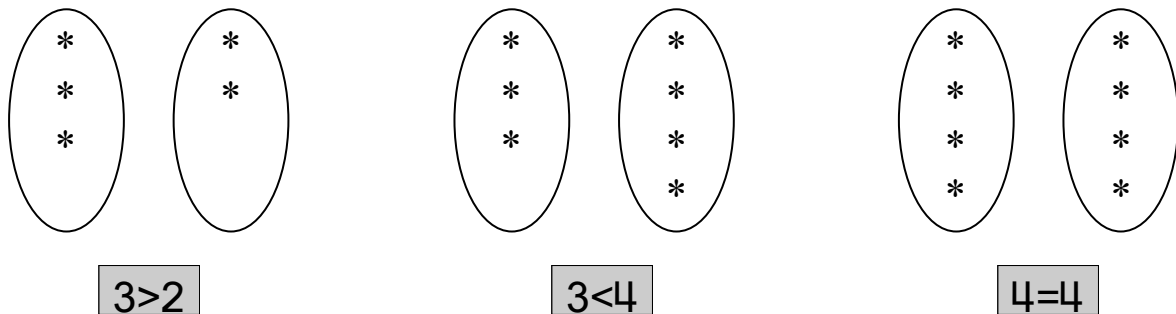
Ariyatse turə haniye dashe beyiruwotsi nokoriwer.

Ariya

GUUPA

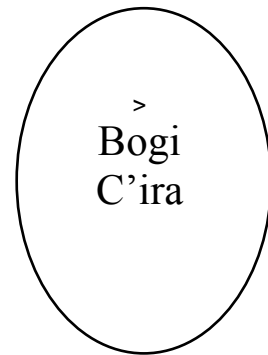
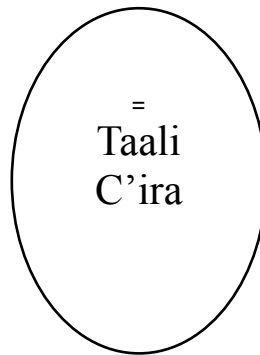
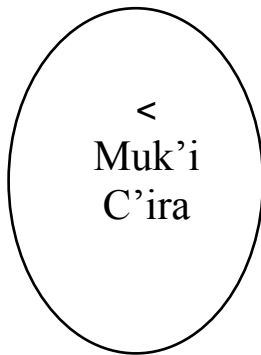

$3 > 2$ nababeyorə keezo gitatse boga.

$3 < 4$ nababeyorə keezo awudatse musk'a.

$4 = 4$ nababeyorə awudo awudonəton taala.

T'erəwerə 1:13

1/ Haniye dashe beyiruwotsi “<”, “>” wokinə “=” c’iranotsənə nokoriwer.

Ariya :- $2 < 3$, $3 = 3$, $3 > 2$

A/ 4 3

Bi/ 5 5

Ci/ 1 4

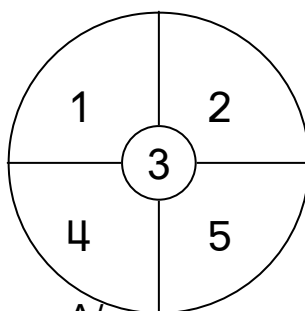
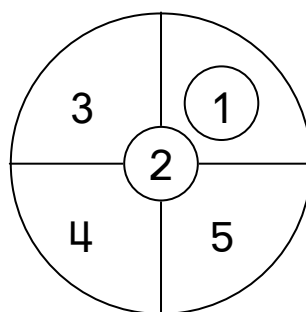
Di/ 2 5

E/ 2 1

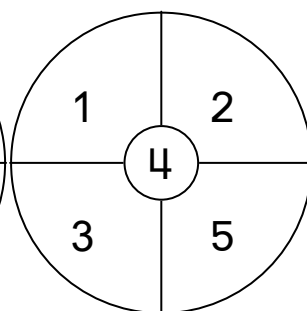
Fi/ 3 5

2/ Ariyosh iimetsatse turə taalotse beyiru taawatse muk’itə taawotsi gurirə kitsuwer.

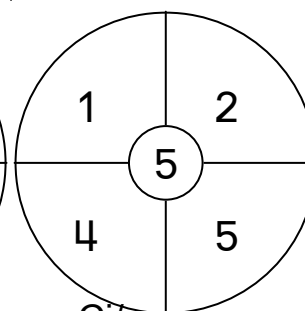
Ariya

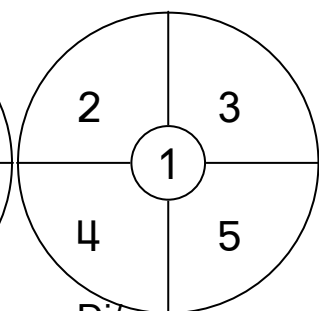
A/

Bi/

Ci/

Di/

3/ Ariyosh iimetsatse turə jandə ganoke beyiru taawotsitse bogetə taawotsi gurde kitsuwer.

Ariya :-

3	5	1	2	4
---	---	---	---	---

A/ <table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td>2</td><td>3</td><td>1</td><td>4</td><td>5</td></tr></table> Ci/ <table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td>5</td><td>3</td><td>4</td><td>1</td><td>2</td></tr></table>	2	3	1	4	5	5	3	4	1	2	Bi/ <table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td>4</td><td>1</td><td>3</td><td>2</td><td>5</td></tr></table> Di/ <table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td>1</td><td>4</td><td>5</td><td>3</td><td>2</td></tr></table>	4	1	3	2	5	1	4	5	3	2
2	3	1	4	5																	
5	3	4	1	2																	
4	1	3	2	5																	
1	4	5	3	2																	

4/ Ariysoh iimetsatse turə shapəts taawotsi k'o'ere.

Ariya :

1	2	3	4
---	---	---	---

2	3	4
---	---	---

A/ <table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td>2</td><td></td><td>4</td></tr></table> Di/ <table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td></td><td>4</td></tr></table>	2		4		4	Bi/ <table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td>3</td><td></td><td>5</td></tr></table> E/ <table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td>1</td><td></td><td></td><td></td><td>5</td></tr></table>	3		5	1				5	Ci/ <table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td></td><td>4</td></tr></table>		4
2		4															
	4																
3		5															
1				5													
	4																

5/ Ariyosh iimetsatse turə beyoki baashotsi s'eentsuwer.

Ariya 4 > 3 4 > 2 4 > 1

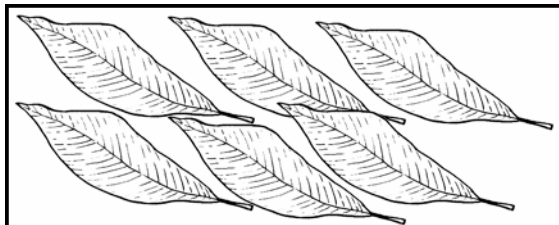
A/ 5 > <table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td></td></tr></table> 5 > <table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td></td></tr></table> 5 > <table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td></td></tr></table> 5 > <table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td></td></tr></table>					Bi/ 4 > <table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td></td></tr></table> 4 > <table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td></td></tr></table> 4 > <table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td></td></tr></table>				ci) 3 > <table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td></td></tr></table> 3 > <table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td></td></tr></table>		

6/ Ariyosh iimetsatse turə haniye dashi sat'ənotse shapətsə taawotsi k'o'ere.

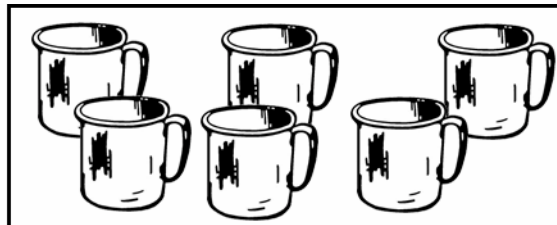
Ariyə 1 <table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td>4</td><td>3</td><td>2</td><td>1</td></tr></table> A/ <table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td>4</td><td></td><td>2</td><td>1</td></tr></table> Ci/ <table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td></td><td>2</td><td></td></tr></table> E/ <table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td>4</td><td></td><td></td><td>1</td></tr></table>	4	3	2	1	4		2	1		2		4			1	Ariyx 2 <table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td>5</td><td>4</td><td>3</td></tr></table> Bi/ <table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td></td><td>4</td><td></td><td>2</td></tr></table> Di/ <table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td>5</td><td>4</td><td></td><td></td></tr></table> Fi/ <table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td></td><td>4</td><td>3</td><td>2</td><td></td></tr></table>	5	4	3		4		2	5	4				4	3	2	
4	3	2	1																													
4		2	1																													
	2																															
4			1																													
5	4	3																														
	4		2																													
5	4																															
	4	3	2																													

1.36 tse turə 10 bodəfetso beyiru taawefə taawotsi

Shərətə (6)

Ambətsə maarəno ?
Shərətə

Ambəts shiinino fa'otsə ?
Shərətə

shərətə taawonə wokinə c'ironə k'op'eyorə “ 6 ” hani bi'arə.

Terəwerə 1.14

1. Bəfet'əfet'o wokin bək'op;ək'opi' shinesshutso nibənəde s'ilərə itə dabtaratsə anaani k'o'er.

6

6

6

6 6

2. Haniye dash beyirutaawotsitse shərətə c'iru galəde kishuwe ?

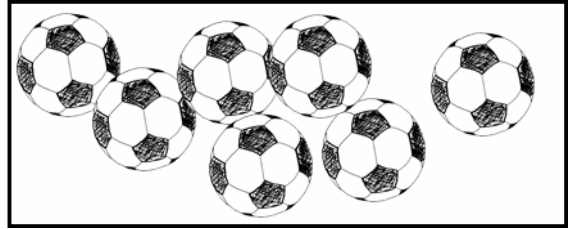
6: 2: 3: 4: 5: 1

Shawata (7)

Ambətsə mitəno fa'otsə?

Shawata

Ambətsə kutənofa'otsə ?

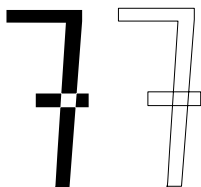
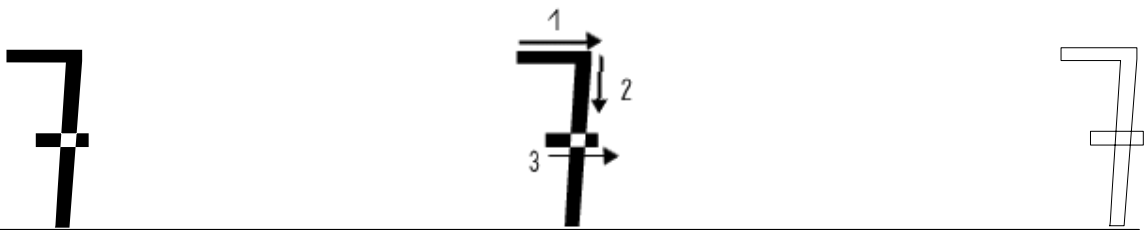
shawata.

Shawato taawnə wokin c'ironə k'op'eyorə “ 7 ” hani bi'arə.

Terəwerə 1.15

1) Bəfet'ə fet'o wokinə bək'op'ək'opi'

Shine shuutso nibənəde s'ilərə anaani itədabətaratsə k'o'ere.

2) Haniye dashi beyiru taawotsitse shawatə c'iro galəde kishuwer.

6: 7: 4: 5: 2

Shəməta (8)

Ambətsə maano fa'otsə ?

Shəməfa

Shəməto taawonə wokin c'ironə bək'op'eyor “ 8 ” hani bi'ar.

Terəwerə 1.16

1. Bəfet'əfet'o wokinə bək'op'ə k'op'i shineshuutso nibənəde s'ilərə itə dabətaratsə annani k'o'ere.

8

1
8

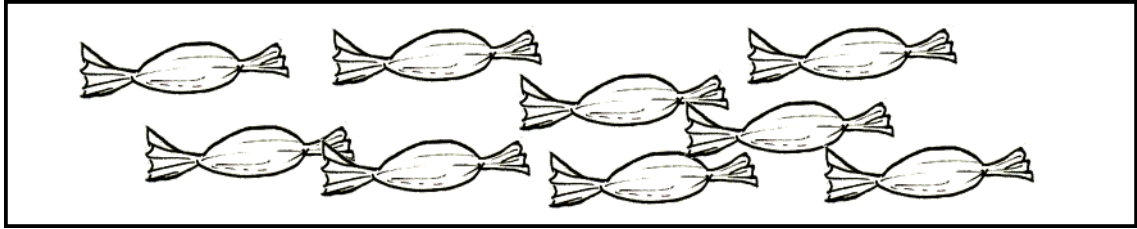
8

8 8

2. Haniye dashe beyiru taawotsitse shəmətu c'iro galəde kishuwer.

1: 2: 4: 8: 6: 7

Jeed'iya (9)

Ambətsə kalambeerəno fa'otsə ?

Jeed'iya

jeed'iyə taawonə wokin c'ironə bək'op'eyor “ 9 ” hani bi'ar.

Terə werə 1.17

1. Bəfet'əfet'o wokin bək'op'ə k'op'i shine shuutso nibənəde s'ilərə itədafətaratsə annani k'o'ere.

9

9

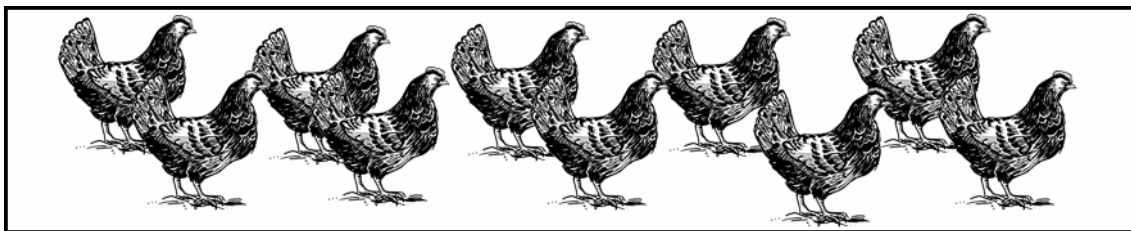
9

9 9

Haniye dashe beyiru taawotsitse jeed';i c'iru galəde kishuwer.

1: 9: 4: 6: 10: 8

Tatsa (10)

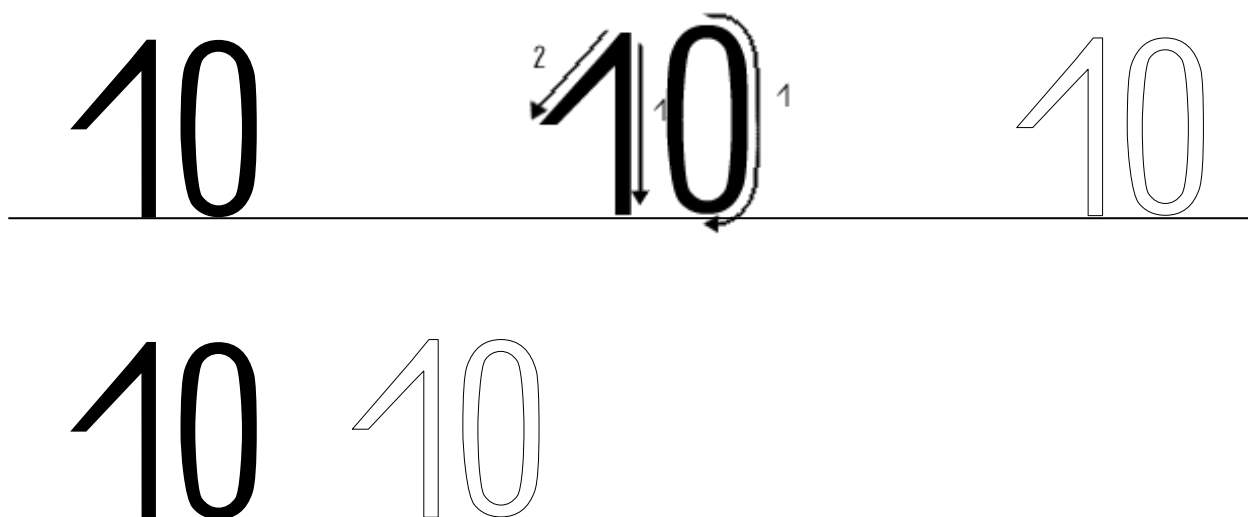

Ambətsə baakəno fa'otsə ? tatsa

Tatso taawonə wokinə c'ironə k'op'e yor “ 10 ” hani bi,ar.

Terəwerə 1.18

1, Bəfet'əfet'o wokim bə k'op'ə kop'i shine shuutso nibənəde
s'ilərə itədafətarats annani k'o'ere.

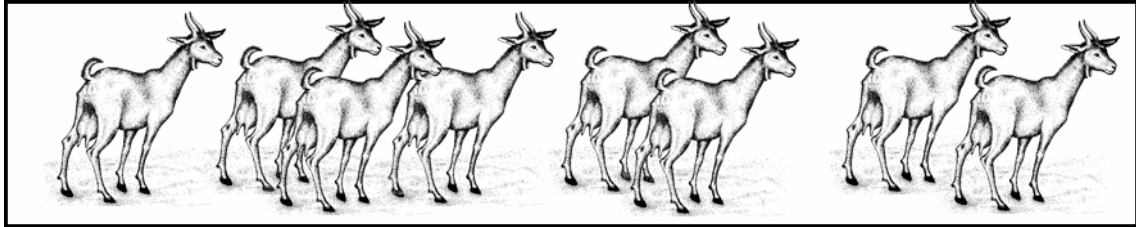
2) Haniye dashe beyiruwotsitse tatsi c'iro galəde kishuwer.

1: 2: 3: 4: 5: 10: 7: 6: 9: 8

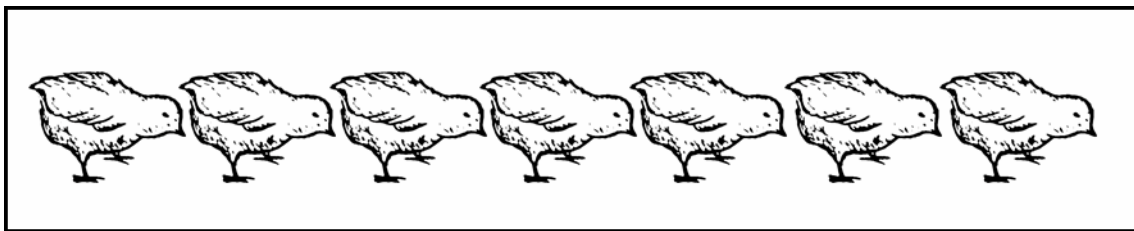
1.4. 6tse turə 10 bodəfetso beyiru taawefə taawotsi nokoriya

Terəwerə 1.19

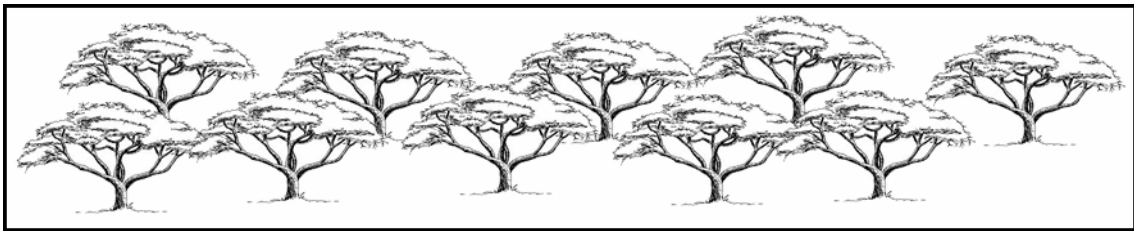
Haniye dashi sat'inotse beyiruwotsi taawərə aatotsi aaniwer.

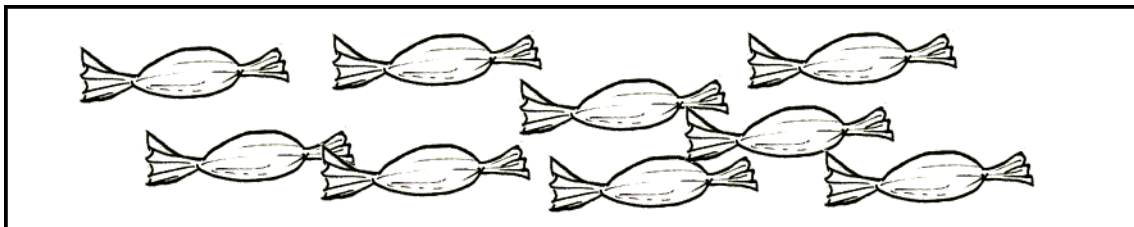
A

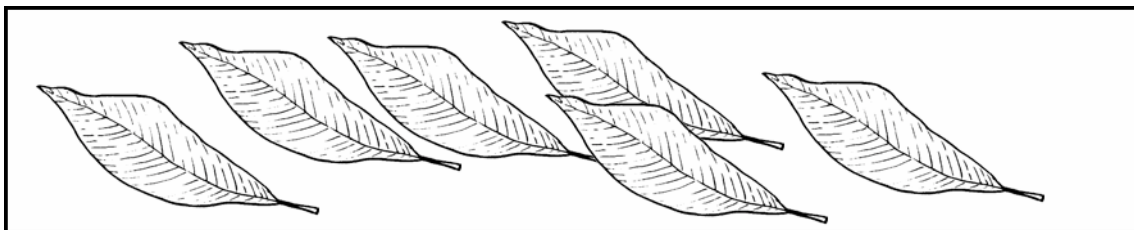
Bi

Ci

Di

E

A/ Ayonə 8 wotətso awəne ?

Bi/ Aynoə 10 wotətso awəne ?

Ci/ Ayonə 9 wotətso awəne ?

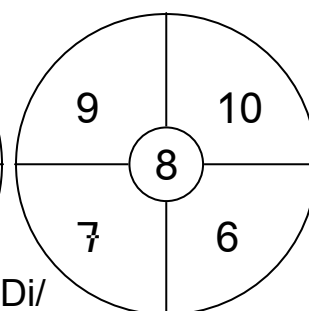
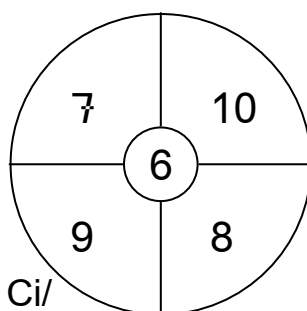
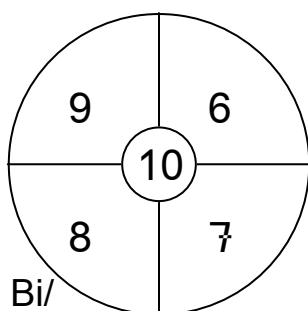
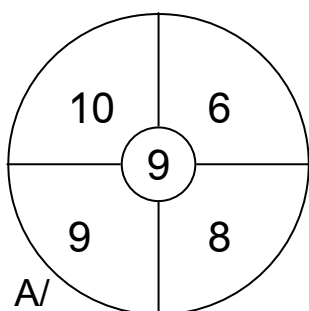
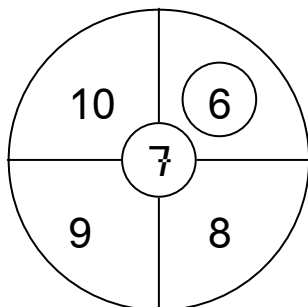
Di/ Ayonə 6 wotətso awəne ?

E/ Ayonə 7 wotətso awəne ?

Terəwerə 1.20

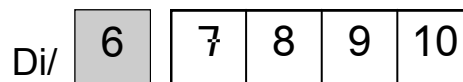
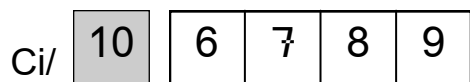
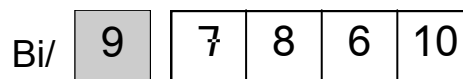
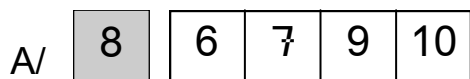
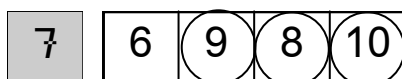
1. Taalotse beyiru taawatse muk'itə taawotsi guride kitsuwere.

Ariya

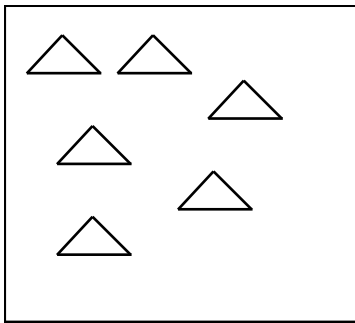

2. Jandə ganoke beyiru taawotsiyer bogetə taawotsi guride kitsuwer.

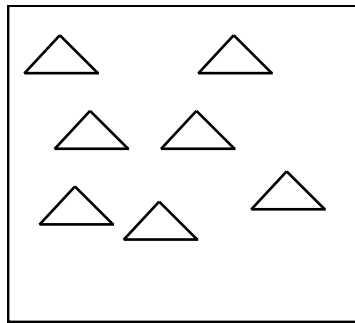
Ariya:-

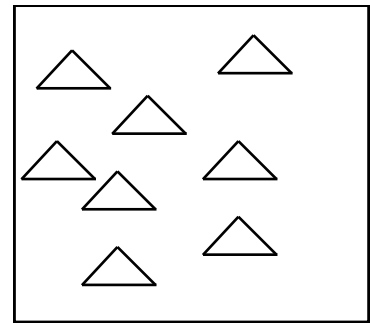
Ariya '

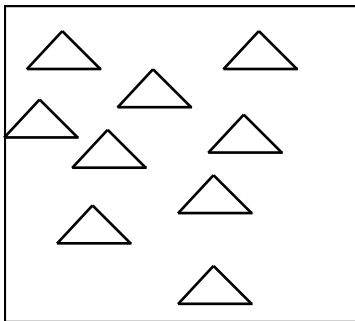
6

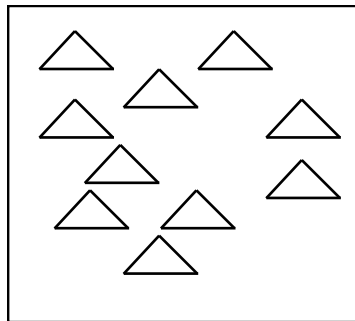
7

8

9

10

$8 < 9$ $8 < 10$ $9 > 6$ $9 > 7$ $9 > 8$

Terəwerə 1.21

Haniye dambi ariyatse turə beyoki baashə baashanotsi s'eentsuwer.

A/ $6 >$ $7 >$ $9 >$

$6 >$ $7 >$

$6 >$ $7 >$

$6 >$

Bi/ $10 >$ $8 >$ $7 >$

$10 >$ $8 >$

$10 >$

$10 >$

Ci/ Sat'ənitsi beyoki baashotsi ariyosh iimetsatse turə s'eentuwer.

Ariya 1-

7	8	9
---	---	---

Arix 2-

6	7	8
---	---	---

A/

7		9	
---	--	---	--

Bi/

8		10
---	--	----

Ci/

6			9
---	--	--	---

Di/

7		10
---	--	----

4. Haniye dashi taawotsi muk'atsə turə eenomand, eenatse turə muk'omand shine shuutsonə beezuwer.

7, 6, 10, 8, 9,

A) muk'atse turə eenomand, Beeziya					
---------------------------------------	--	--	--	--	--

Bi) eenatse turə muk'o mand Beeziyorə					
--	--	--	--	--	--

1.5.1 TSE TURX 10 BODƏFETSO BEYIRU S'EEN TAAWOTSI NOKORIYA.

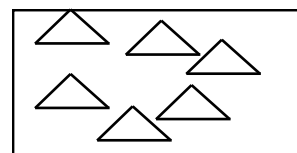
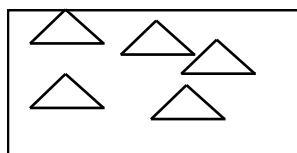
1 tse turə 5 bodəfetso beyiru s'een taawotsənata 6 tse turə 10 bodəfetso beyiru s'een taawotsənə aak'o nonokorituwok'o danəro. Hanəsh 1 tse turə 5 bodəfetso beyiryu s'een taawotsi mauk'atse turə eenomand k'op'eyorə bə'shine shuutso haniye dashətsani bi'arə.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

Ani 6 tse turə 10 bodefetso beyiru s'een taawotsi k'op'eyorə boshine shuutso hani bi'arə

6	7	8	9	10
---	---	---	---	----

Ariya'

Sat'ən gititsi beyiruwotsi notaaworə shinatsi sat'ənotse beyiru-
wotsə gitəli sat'ənatse ikonə muk'efe. Hanəsh $5 < 6$

Terəwer 1.22

1, Beyoki baashotsi s'eenətsuwer.

Ariya:

6 > 5

6 > 4

6 > 3

6 > 2

6 > 1

A)

10 >
10 >
10 >
10 >
10 >
10 >
10 >
10 >
10 >

Bi)

9 >
9 >
9 >
9 >
9 >
9 >
9 >
9 >
9 >

Ci)

8 >
8 >
8 >
8 >
8 >
8 >
8 >
8 >
8 >

Di)

7 >
7 >
7 >
7 >
7 >
7 >
7 >
7 >
7 >

Shinonatə shuutsona

Daniruwotsə haniye dashi beyiru daniruwotsi s'ilere. Daniruwotsə shuutso, Abeeri, shanetsənatə Awarəna.

Abeeri	shanetsi	Awari

Shanets shinatse beyiruwo kone ?
 Shanets shuutsatse beyiruwo kone ?
 Shanets shinatse beyiruwo Abeeri.
 Shanets shinatse beyiruwo Abeeri.
 S'een taawotsi nos'ilorə shine shuutso detsəfəno.

<u>Ariya</u>	2	3	4	3 shino 2
				3 shuutso 4

Ikə s'een taawo k'osh gitələ s'een taawatse 1 muk' bəwotal taawə hanə gitəli taawosh shina etetuwe.

Ariyə -1 5, 6tse 1 nə muk'a. Hanəsh 6 shino 5

Ariyə – 2 3, 4tse 1 nə muk'a. Hanəsh 4 shino 3

Ikə s'een taawə iko k'osh s'een taawatse ikonə bogə bəwotiyal taawə hanə gitəli taawosh shuutsa etet.

Ariyə – 1 6, 5 tse 1 nə boga. Hanəsh 5 tsu shuutso 6

Ariyə – 2 4, 3 tse 1 nə boga. Hanəsh 3 shuutso 4

Ariyə -3 8, 7 tse 1 nə boga. Hanəsh 7 shuutso 8

T'iwintsuwer

1. Ikə s'een taawo ikoniye bogə shino deshatse.
2. Ikə s'een taawo ikoniye bogə shuutso deshatse.
3. Ikə s'een taawonatə bəshuutsatsi taawə dagotse k'osh s'een taawo ali.
4. Ikə s'een taawonatə bəshinatsi taawə dagotse k'osh s'een taawo ali.
5. Ikə s'een taawo k'osh s'een taawosh shino wokin shuutso wotobə k'azalə gitə taawotsə dagotse k'osh s'een taawo fa'e eta.

Terəwerə – 1.23

1. Haniye dashi iimetsə ariyotsatse turə beyoki baashotsi s'eentsuwer.

Ariyə 1

5, shino 4
5, shuutso 6

- A) 3, Shino ____
Bi) 3, Shuutso ____
Ci) 9, Shino ____
Di) 9, Shuutso ____

Ariyə -2

2, shino 1
2, shuutso 3

- E) 7, Shino ____
Fi) 7, Shuutso ____
Gli) 8, shino ____
Hi) 8, Shuutso ____

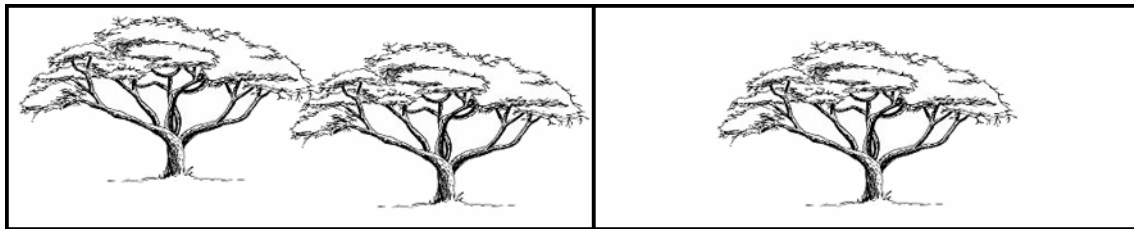
2. Haniye dashe beyiru jando s'eentsuwer

S'een taawots i	Shina	Shuutsa
2		
	3	
		7
	5	
3		
	2	

K'OT'OKƏ GITA

1 tse turə 10 bodəfetso beyiru s'een taawotsi dabonətə
k'awona

2.1 1 tse turə 10 bodəfetso beyiru s'een taawotsi daba
Dabi keewi s'ap'a

$$2 + 1 = 3$$

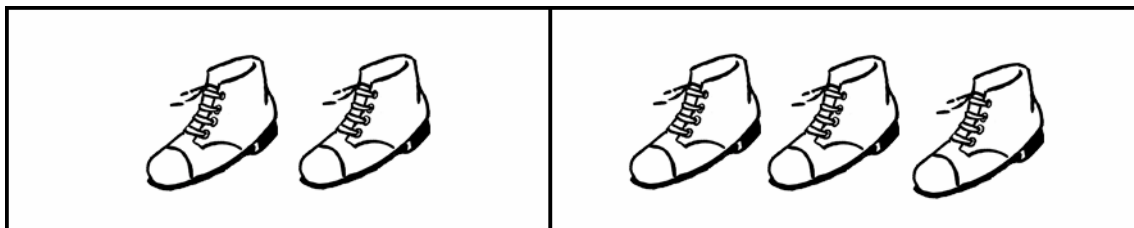
Hanatse turə 2 tsə 1 dabeyorə 3 bəwotitə etetuwo. Hanu c'ironə
bək'op'eyorə $2 + 1 = 3$ erə keewetuwe.

$2 + 1 = 3$ erə keewetuwe.

Hanə “ + ” dabi c'ira

Hanə “ = ” taali c'irə bəwoto danəfəte?

$2 + 1 = 3$ nababeyorə “ gitatsə iko dabeyor keezonətonə taala.

$$2 + 3 = 5$$

$2+3 = 5$ dabə taaliyi s'een matsə keewa. 2 natə 3 dabetuwotsi. 5 dabeka.

A; Bi natə E s'een taawotsi bowotalə

$A+Bi = E$ eteyiru s'een matsə keewə hanitse “ A ” natə “ Bi ” dabetuwotsə bowotorə “ E ” dabetsoni etet.

2 tsə 3 dabeyorə wokin 3 tsə 2 dabeyor dabetsoni 5.

Dabeyiruwotsi beyoko wonawoneyal dabetsatsə woniyo doratse.

. T'iwitsuwer : A natə Bi s'een taawotsə bowotiyalə

$A+Bi = Bi + A$ Jaməa awo ara.

Ariya :

$\begin{array}{cc c} 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 \end{array}$	$4 + 2 =$	$\begin{array}{ccc} 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 \end{array}$	6	$\begin{array}{c cc} 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 \end{array}$	$= 2 + 4$
--	-----------	--	-----	--	-----------

$\begin{array}{ccc} *** & & ** \\ *** & & * \end{array}$	$6 + 2 = 8$
--	-------------

Terəwerə 2.1

1 Ariyatse turə haniye dashətsotsi finorə.

Ariya : $3+4 = 7$ 3 natə 4 Dabetuwotsi. 7 dabetsoni.

A/ $3 + 3 = 6$

natə dabetuwotsi
 dabetsoni

Bi/ $2 + 6 + 8$

natə dabetuwotsi
 dabetsoni

2. Haniye dashi jandəhan ariyosh iimetsok'onə s'enətsuwer.

	Dubetuwoni	Dabetuwoni	Dabetsoni
$2+3=5$	2	3	5
$4+2=6$			
$8=1+2$			
$1+1=2$			
$3=2+1$			
$4=3+1$			
$2+2=4$			
$5+2=7$			

3. Haniye dashi aatotsi arə wotətsotsi ara kootə wotətsotsi koota erə aaniwer.

A/ $2+3=3+2$

Bi/ $1+4=4+2$

Ci/ $1+5=5+1$

Di/ $2+4=4+2$

E/ $7+2=2+8$

Terəwer 2.2

Ariyatse turə haniye dashi aatotsi aaniwer.

0	0	0	0
0	0	0	0
	0	0	

$$2 + 3 = 5 \quad 3 + 2 = 5$$

$$2 + 3 = 3 + 2$$

A/

△	△
△	△
	△

△	△
△	△
△	

Bi/

△	△
△	△
△	△
	△

△	△
△	△
△	△
△	

Ci/

0	0
0	

0	0
	0

Di/

*	*
*	*
	*
	*
	*
	*

*	*
*	*
*	
*	
*	
*	

Gitənaari dabi weerotsə fano.

1/ Nalək'omand dabonatə

2/ Dashanə dabona etekəno.

Nalək'omand daba

Ariya :

A/ $3 + 5 = 8$

Bi/ $2 + 1 = 3$

Ci/ $4 + 2 = 6$

Di/ $5 + 4 = 9$

Dashanə daba

Ariya :

A/

3+3
6

Bi/

5+4
9

Ci/

4+6
10

Di/

3+5
8

Terəwerə 2.3

Nalək'omand dabərə bi'aaniyo iimetsə beyoki bashatsə k'o'ere

Ariyə 1 $2+4=6$

Ariyə 2 $3+7=10$

A/ $1+1=$
 $1+2=$
 $1+3=$
 $1+4=$
 $1+6=$

Bi/ $2+2=$
 $2+3=$
 $2+4=$
 $1+7=$
 $1+8=$

Ci/ $3+3=$
 $3+4=$
 $2+5=$
 $2+6=$
 $2+7=$

Di/ $3+5=$
 $3+6=$
 $7+3=$
 $4+4=$
 $4+6=$

Terəwerə 2.4

Haniye dashi aatotsi ariyatse turə dashanə dabərə bi,aaniyo iimetsə beyoki baashatsə s'eenətsuwer.

Ariya :

2
+3

5
+1

1
+3

7
+2

4
+2

A)

1
+4

3
+1

4
+1

2
+4

Bi/

3
+4

3
+2

5
+1

5
+5

C/

1
+5

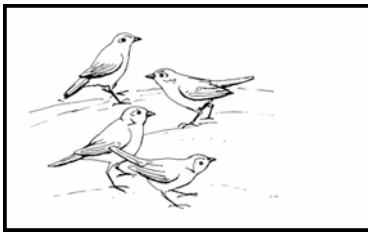
5
+2

2
+5

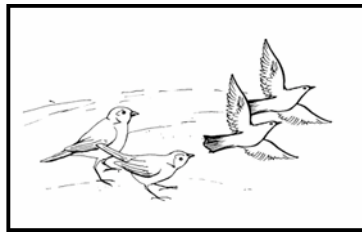
6
+2

2.2 1 tse turə 10 bodəfetso beyiru s'een taawotsi k'awa

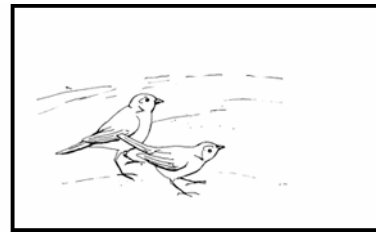
K'awi keewi s'ap'a

Audə kafotsə fano bətesh.

Gitə kafotsə k'azə bobid.

Gifə kafotsə bo'or

Hanatse turə audatse gito k'aweyorə gito orituwe etetuwo. Hanuə c'ironə kitseyorə $4 - 2 = 2$ erərə kiitset.

Hanə “ – ” k'awi c'ira

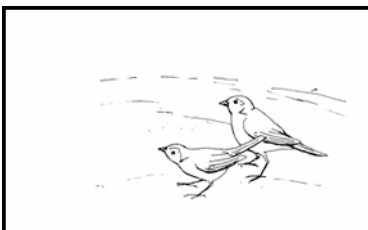
$4 - 2 = 2$ nababeyorə audatse gito kaweyor talituwe gitonətonəerə nababetuwe.

A; Bi natə E s'een taawotsə bowotalə

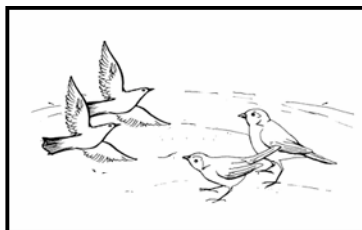
$A - Bi = E$ etiru s'een matsə keewanitse

“ A ” eenuni “ Bi ” k'awetouni “ E ” bok'osheyoni.

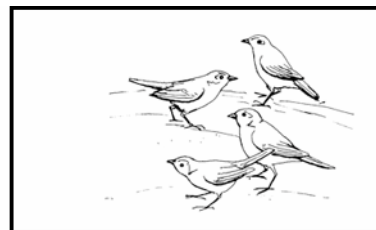
Hanə weeronə $5 - 2 = 3$ hanitse 5 eenoni, 2 k'awetuwoni, 3 bok'osh k'oshoni. Haniye dambe itəbek'ətsok'onə haniye dashətsotsi s'iler.

Gitə kafotsə bofa'o bətesh

Gitə kafotsə bodabe.

Awudə kafotsə bowot.

Awudə kafotsə bowot. $2 + 2 = 4$

Hanatse nodanetuwoni $4 - 2 = 2$ natə $2 + 2 = 4$ deshekə bowotoni.

Ikə naari weeronə

$$4 - 1 = 3 \quad \text{natə } 3 + 1 = 4$$

$$6 - 2 = 4 \quad \text{natə } 4 + 2 = 6$$

$$7 - 5 = 2 \quad \text{natə } 2 + 5 = 7 \text{ deshekəno.}$$

T'iwitsuwer

K'awo dabi gəlxt'i taano

Terəwerə 2.5

Ariyatse turə haniye dashi aatotsi fiinor.

Ariya: $4 - 3 = 1$, 4, eena, 3 k'awetsoni, 1, bok'oshə k'oshiyoni.

- A/ $6 - 2 = 4$ eeni , k'awetsoni ____ bok'oshək'osheyoni
B/ $8 - 3 = 5$ eeni , k'awetsoni ____ bok'oshək'osheyoni
C/ $7 - 4 = 3$ eeni , k'awetsoni ____ bok'oshək'osheyoni
D/ $9 - 3 = 6$ eeni , k'awetsoni ____ bok'oshək'osheyoni

Terəwerə 2.6

1, Haniye dashi jando ariyatse turə manistə taawonə s'eentsuwer.

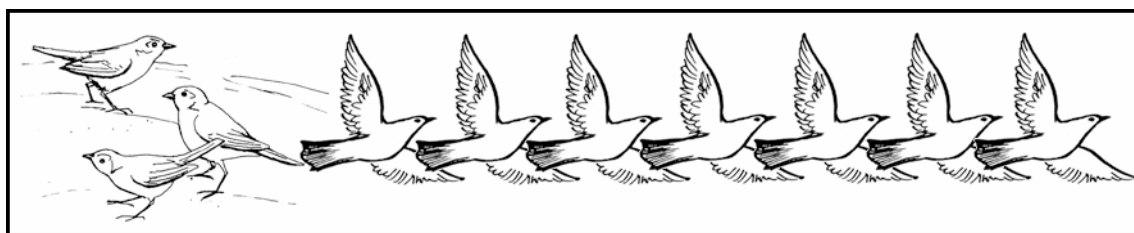
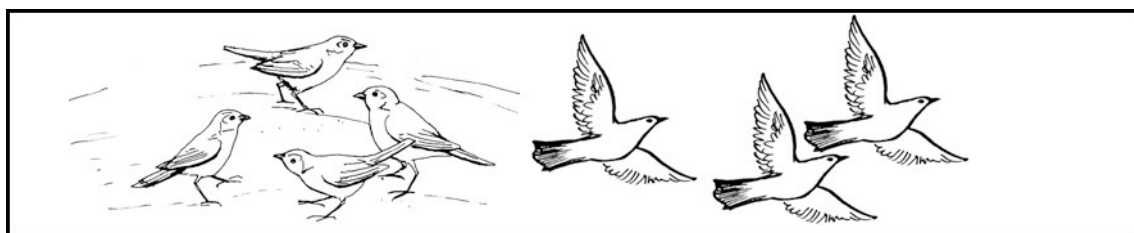
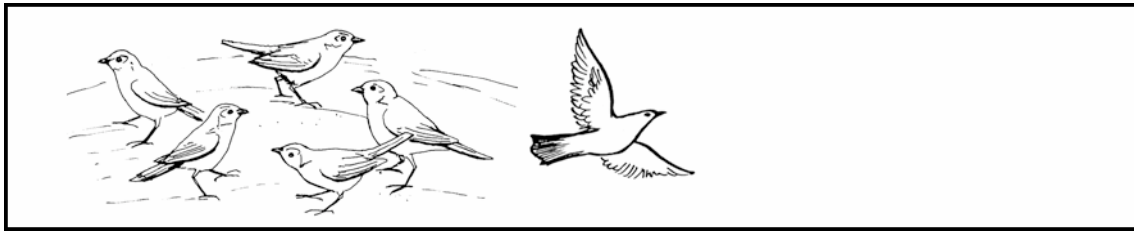
	Eenoni	K'awetsoni	Bok'oshək'osheyoni
$3 - 2 = 1$			
$4 = 6 - 2$	6	2	4
$5 - 3 = 2$			
$3 = 7 - 4$			
$8 - 3 = 5$			
$5 = 7 - 2$			
$4 = 7 - 3$			
$6 - 1 = 5$			

2. Ariyatse turə beyoki baashotsə s'eentsuwer.

Ariyə – 1

Picture subtraction”(page 40)

$$6 - 2 = 4$$

Terəwer 2.7

Haniye dashətsotsi dabonə kitsuwer.

Ariya: $5 - 1 = 4$ dabonə kitseyorə $4 + 1 = 5$

A/ $5 - 2 = 3$

Bi/ $7 - 1 = 6$

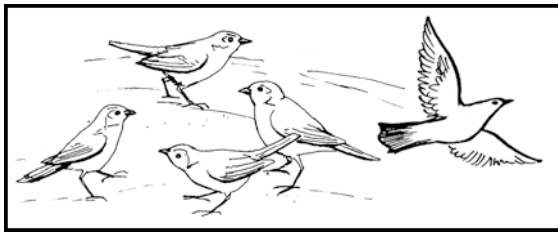
Ci/ $9 - 3 = 6$

Di/ $4 - 3 = 1$

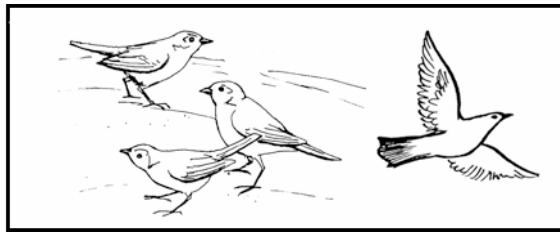
E/ $8 - 3 = 5$

Fi/ $5 - 3 = 2$

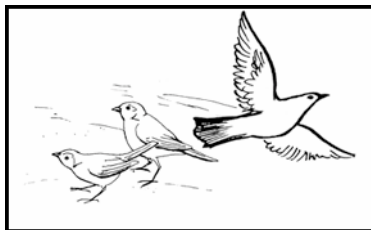
Taawə zeeroyi (0)

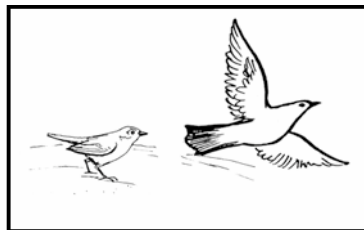
$$5-1=4$$

$$4-1=3$$

$$3-1=2$$

$$2-1=1$$

$$1-1=0$$

Zeeroyi taawonə wokin c'ironə bək'op'eyorə “ 0 ” hani bi'arə.

Terəwerə 2.8

Zeeroyo itədabəfaratsə aniani k'o'er

0 _____

Terəwerə 2.9

Zeeroniyere bogetə taawotsi k'o'er

Ariya : $0 < 1$ $0 < 6$
 A) $0 < \underline{\quad}$ $0 < \underline{\quad}$
 $0 < \underline{\quad}$ $0 < \underline{\quad}$
 $0 < \underline{\quad}$ $0 < \underline{\quad}$

Bi) “ A ” k'awətsə geyor.

Ariya: $2+0=A$ $3-0=A$
 $A=2$ $A=3$

$$\begin{array}{l}
 1) \quad 0+0= A:A= \boxed{} \\
 \quad \quad 1+0= A:A= \boxed{} \\
 \quad \quad 3+0= A:A= \boxed{} \\
 \quad \quad 4+0= A:A= \boxed{} \\
 \quad \quad 5+0= A:A= \boxed{}
 \end{array}$$

$$\begin{array}{l}
 2) \quad 0-0= A:A= \boxed{} \\
 \quad \quad 1-0= A:A= \boxed{} \\
 \quad \quad 2-0= A:A= \boxed{} \\
 \quad \quad 3-0= A:A= \boxed{} \\
 \quad \quad 4-0= A:A= \boxed{}
 \end{array}$$

T'iwitsuwer :

- Jamə taawatse o k'aweyororə bə'k'oshək'osheyo iimetsə taawontonə taala.
- Jamə taawotse taawə iko bətokatsə k'aweyalə bək'oshiyo zeerowa (0).
- K'awo s'een taawotsənə fineyorə k'awetuwo taawə eenatse bogo geyiratse.
- O shuutsa bako shinə s'een taawo deshatsa

Ariyə 1:

$$4-0= 4$$

$$1-0= 1$$

$$5-0= 5$$

$$2-0= 2$$

Ariyə 2:

$$4-4= 0$$

$$7-7= 0$$

$$5-5= 0$$

$$8-8= 0$$

Ariyə 3: 2-5= _____

Aatə Hanəsh s'eenə taawə wotətso nodatsawotse aniyo deshatsə.

Terəwerə 2.10

Ariyatse turə haniye dashi aatotsi dashanə k'awor.

Ariyz :

5	10	9	8	9
-2	-6	-2	-3	-9
3	4	7	5	0

A/

2	6	9	10
-1	-2	-7	-8

Bi/

0	5	6	8
-0	-4	-1	-3

Ci/

7	8	9	9
-7	-2	-7	-8

Di/

10	6	10	10
-4	-3	-5	-6

E/

4	8	9	10
-3	-7	-6	-9

Terəwerə 2.11

“ A ” shaatosh wotitə taawotsi geyor.

Ariyə 1

$$3+A=4$$

$$2+3=$$

$$3+3=?$$

$$3+1=4$$

Hanəsh A = 1 wotituwe

Ariyə 2

$$3-4=2$$

$$3-3=?$$

$$3-1=2$$

$$3-2=?$$

Hanəsh A = í wotituwe

A/

$$3+A=7:A=$$

$$A+3=7:A=$$

$$2+A=9:A=$$

$$3+A=3:A=$$

$$4+A=5:A=$$

Bi/

$$A-2=2:A=$$

$$A-2=4:A=$$

$$10-A=6:A=$$

$$9-A=4:A=$$

$$3-A=2:A=$$

Terəwerə 2.12

Ariyatse tur haniye dashətsotsi fiinor.

Ariya “A”2, bəwotiyalə $3 + A = 5$

“A”3, bəwotiyalə $4 - A = 1$

A/

A1 bə wotiyalə	$A+2 =$	
A7 bə wotiyalə	$3+A =$	
A2 bə wotiyalə	$5+A =$	
A3 bə wotiyalə	$A+1 =$	
A4 bə wotiyalə	$A+4 =$	
A10 bə wotiyalə	$0+A =$	
A5 bə wotiyalə	$5+A =$	
A6 bə wotiyalə	$A+3 =$	
A2 bə wotiyalə	$A+7 =$	
A0 bə wotiyalə	$A+5 =$	

Bi/

A6 bə wotiyalə	$A+6 =$	
A6 bə wotiyalə	$10+A =$	
A6 bə wotiyalə	$A+3 =$	
A2 bə wotiyalə	$0+A =$	
A0 bə wotiyalə	$0+A =$	
A3 bə wotiyalə	$A+3 =$	
A3 bə wotiyalə	$9+A =$	
A7 bə wotiyalə	$10+A =$	
A5 bə wotiyalə	$9+A =$	
A8 bə wotiyalə	$9+A =$	

Terəwerə 2.13

Ariyatse turə haniye dashi Jandotsi s'enətsuwer.

1/

A	3+ A
1	4
2	
4	
5	
6	
7	

2/

A	5+ A
1	6
2	
3	
4	
0	
5	

3/

A	A= 3
2	5
1	
3	
5	
6	
7	

4/

A	A - 5
7	2
	6
	5
	8
	9

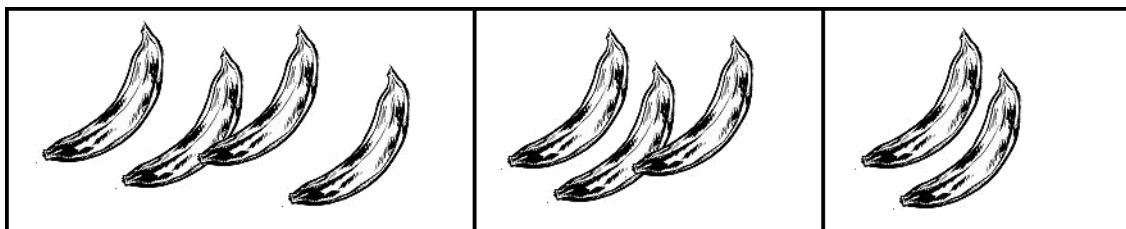
5/

A	A - 0
4	4
	9
	5
	7
	3

6/

A	A - 3
9	6
	8
	5
	6
	3

2.3 Keezə taawotsi daba

$$4 + 3 + 2 = \boxed{}$$

$$7 + 2 = 9$$

$$4 + 3 + 2 = \boxed{}$$

$$4 + 5 = 9$$

Keezə dabetuwotsi itigonkiyore gitə dabetuwotsə mand wonirə shine shuutsonə dabo faletuwe.

Terəwerə 2.14

Shapətsə taawotsi s'eenətsuwer.

Ariya 1

0	0 0	0
0	0 0	

$$2 + 4 + 1 = 6 + 1 = 7$$

Ariya 2

0	0 0	0 0
0	0	0

$$2 + 3 + 3 = 5 + 3 = 8$$

1/ $2 + 0 + 7$

$$\boxed{} + 7 = \boxed{}$$

2/ $3 + 2 + 2$

$$3 + \boxed{} = \boxed{}$$

3/ $2 + 1 + 5$

$$\boxed{} + 5 = \boxed{}$$

4/ $3 + 1 + 4$

$$\boxed{} + 4 = \boxed{}$$

5/ $7 + 3 + 0$

$$7 + \boxed{} = \boxed{}$$

6/ $1 + 7 + 1$

$$\boxed{} + 1 = \boxed{}$$

7/ $0 + 9 + 0$

$$\boxed{} + 0 = \boxed{}$$

8/ $8 + 1 + 1$

$$8 + \boxed{} = \boxed{}$$

9/ $0 + 10 + 0$

$$\boxed{} + 0 = \boxed{}$$

10/ $2 + 1 + 7$

$$\boxed{} + 7 = \boxed{}$$

11/ $4 = 3 + 3$

$$4 + \boxed{} = \boxed{}$$

12/ $2 + 8 + 0$

$$\boxed{} + 0 = \boxed{}$$

Terəwerə 2.15

A) shapətsə taawotsi s'eentsuwer.

Ariyə 1: $3+4+2=9$

Ariyə 2: $5+4+1=10$

- 1/ $6+0+4=$
- 3/ $3+1+6=$
- 5/ $5+2+3=$
- 7/ $3+2+3=$
- 9/ $8+0+1=$

- 2/ $7+4+1=$
- 4/ $3+4+3=$
- 6/ $7+0+3=$
- 8/ $3+2+4=$

Bi) Aatotsəsh aani wotitə taawotsi sat'inotsits s'enətsuwer.

Ariya : $4+6+0=10$

$7+2+1=10$

- 1/ $3+1+$ $= 10$
- 2/ $2+4+$ $= 9$
- 3/ $5+2+$ $= 9$
- 4/ $1+1+1=$
- 5/ $3+3+0=$
- 6/ $1+2+$ $= 6$

Terəwerə 2.16

Ariyatse turə dashaanə dabuwer.

Ariya :

3	1
+4	+2
1	1
8	4

A/

5	6	9	10
+2	+6	+3	+0
1	2	4	6

Bi/

6	4	6	7
+2	+2	+0	+1
2	3	4	2

Ci/

7	3	8	3
+0	+2	+0	+1
3	3	1	6

Di/

1	4	0	2
+7	+2	+8	+3
0	3	1	1

K'OT'OKƏ KEEZA

OTSE TURə 20 BODəFETSO BEYIRU S'EEN TAAWOTSI

I WISHA

A) < ; > wokin = C'iranotsənə taawotsi nokoriwer.

4 3
5 5
3 5
1 4
5 1
4 2
2 5
4 4
5 2
3 2
2 1
2 2
2 0
3 3

7 3
6 6
5 6
4 6
6 3
6 2
6 1
0 6
7 6
0 0
1 2
10 10
10 9

9 7
8 7
8 5
6 8
8 9
7 1
7 2
7 3
7 4
0 7
7 7
8 10
10 0

Bi) Taawotsə shinonatə shuutsonə k'o'er.

Shina

1:
5:
8:
9:

Shuutsa

:1
 :5
 :8
 :9

Shina

0:
2:
3:
7:

Shuutsa

:10
 :2
 :3
 :7

Ci) Muk’atse turə eenomand matsərə taawotsi shine shuutsonə
dozəde k’o’er.

Ariyə 1: 2, 1, 3, 4
Aniya : 1, 2, 3, 4

Ariyə 2: 4, 6, 7, 5
Aniya : 4, 5, 6, 7

1/ 2,3,5,4,

--	--	--	--

2/ 6,7,8,9

--	--	--	--

3/ 6,4,7,5,8

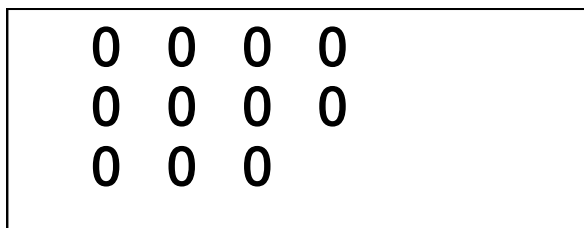
--	--	--	--

4/ 1,0,3,4,2

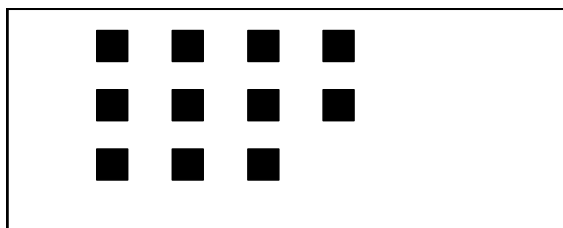
--	--	--	--

3.1.1 ITSE TURə 20 BODəFETSO BEYIRU S'EEñ TAAWOTSI

Tase ika (11)

Tatse ika

Tatse ika

Tatse ikə taawo taawonə wokinə c'ironə bək'op'eyor “ 11 ” hani bi'ar.

Tiwitsuwer $10+1=11$

0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0

$10+1=11$

Terəwer 3,1

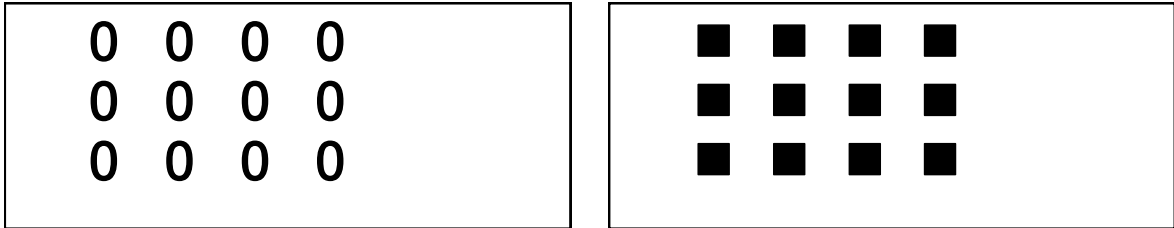
Haniye dashə beyiruwotsi anaani k'o'er

11

11

Tatse Gita (12)

Tatse gitə taawo c'ironə k'op'eyor “ 12 ” hani bi'ar.

T'iwtuwer

$10 + 2 = 12$

0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0

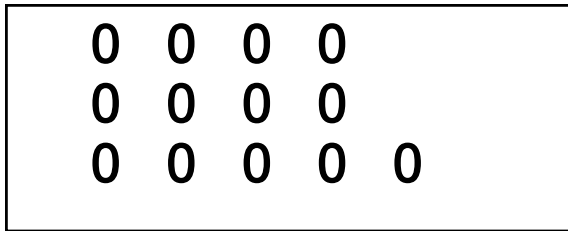
Terəwerə 3.2

Haniye dashe beyiruwo anaani k'o'er.

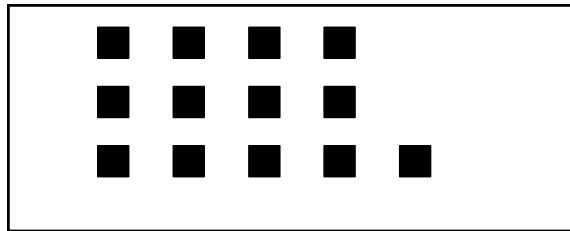
12

12

Tatse keeza (13)

Tatse keeza

Tatse keeza

Tatse keezə taawo taawonə wokinə cironə bək'op'eyorə “ 13 ” hani bi'ar.

T'iwitsuwer: $10+3=13$

0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0

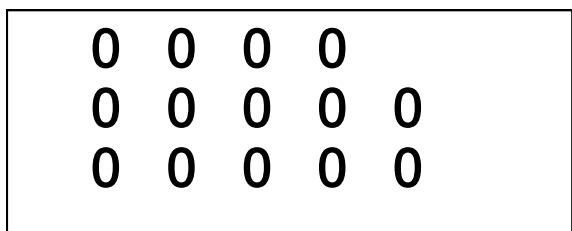
Terəwer 3.3

Haniye dashe beyiruwo anaani k'o'er.

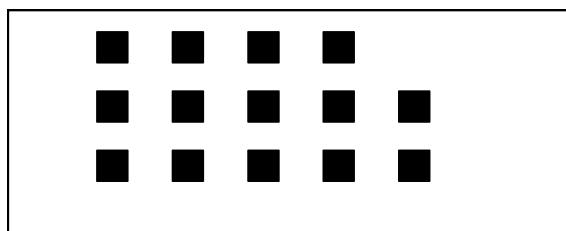
13

13

Tatse Awuda (14)

Tatse Awuda

Tatse Awuda

Tatse awudə taawo taawonə wokinə c'ironə bək'op'eyorə “ 14 ” hani bi'ar.

T'iwitsuwer : $10+4=4$

0	0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0	0

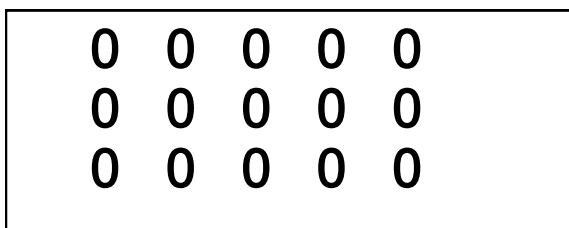
Terəwer 3.4

Haniye dashe beyiruwo anaani k'o'er.

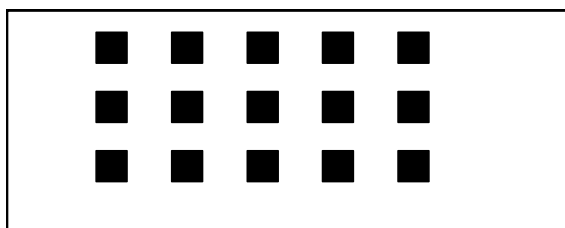
14

14

Tatse Uutsa (15)

Tatse uutsa

Tatse uutsa

Tatse uutsə taawo taawonə workinə c'ironə bək'op'eyorə
“ 15” hani bi'ar.

T'iwitsuwer: $10+5=5$

00000	00
00000	000

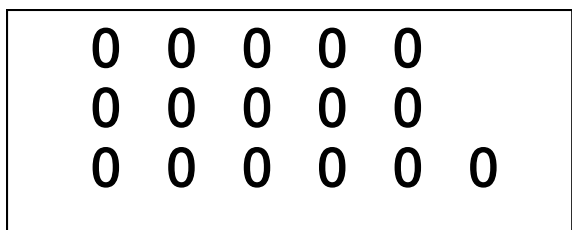
Terəwerə 3.5

Haniye dashə beyiruwo anaani k'o'er.

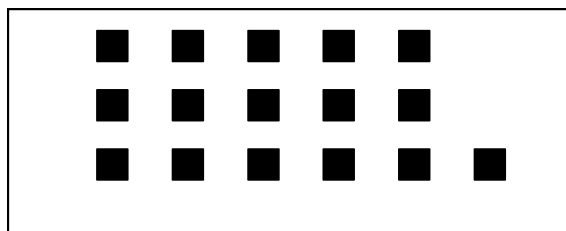
15

15

Tatse shərətə (16)

Tatse shərətə

Tatse shərətə

Tatse shərətə taawo taawonə wokinə c'ironə k'op'eyor “ 16 ” hani bi'ar.

T'iwitsuwer $10+6=16$

00000	000
00000	000

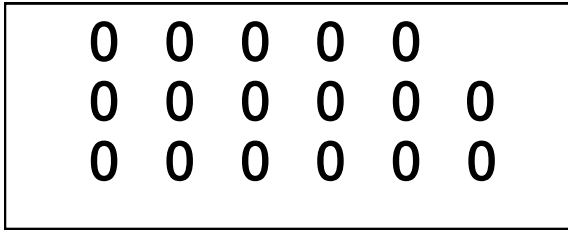
Terəwerə 3.6

Haniye dashə beyiruwo anaani k'o'er.

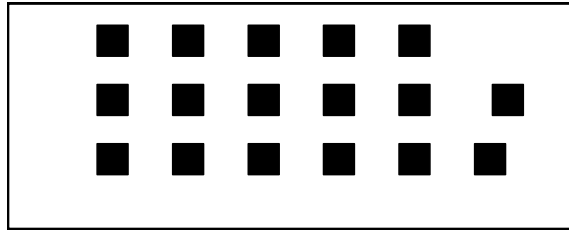
16

16

Tatse shawata (17)

Tatse shawata

Tatse shawata

Tatse shawatə taawo taawonə wokinə c'ironə k'op'eyor “ 17 ” hani bi'ar.

T'iwitsuwer $10+7=17$

00000	000
00000	0000

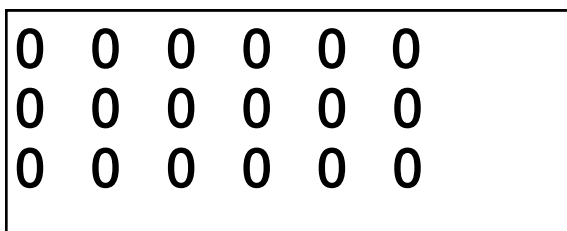
Terəwerə 3.7

Haniye dashe beyiruwə anaani k'o'er.

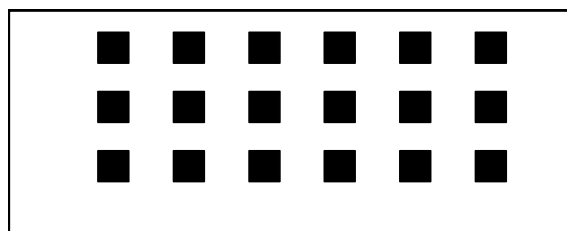
17

17

Tatse shəməta (18)

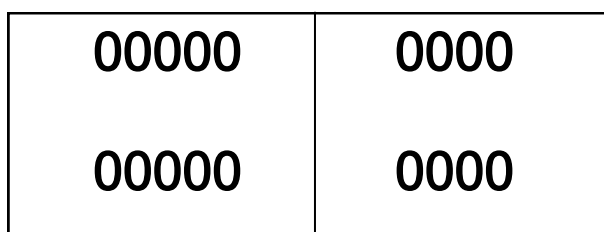
Tatse shəməta

Tatse shəməta

Tatse shəməta taawo taawonə wokinə c'ironə k'op'eyorə “ 18 ” hani bi'ar.

T'iwitsuwer $10+8=18$

$10+8=18$

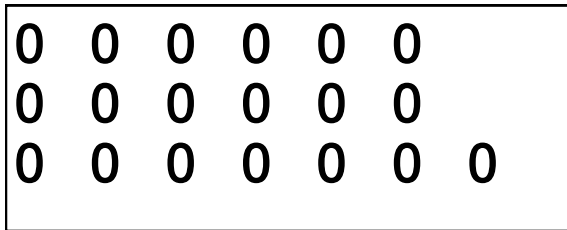
Terəwerə 3.8

Haniye dashe beyiruwo anaani k'o'er

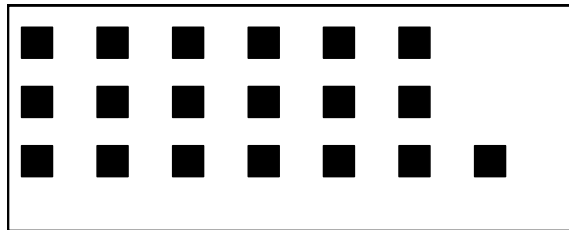
18

18

(19) Tatse jeed'iya /19/

Tatse jeed'iya

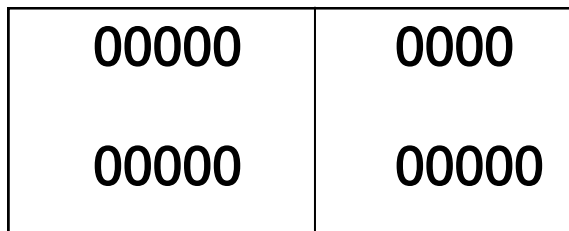

Tatse jeed'iya

Tatse jeed'iyə taawo taawonə wokinə c'ironə k'op'eyor “ 19 ” hani bi'ar.

T'iwitsuwer

$$10+9=19$$

$$10+9=19$$

Terəwerə 3.9

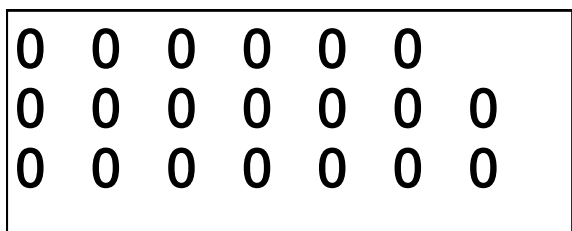
Haniye dashə beyiru wotsi anaani

k'o'erə

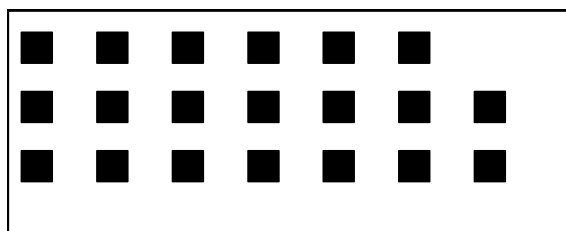
19

19

Hiya (20)

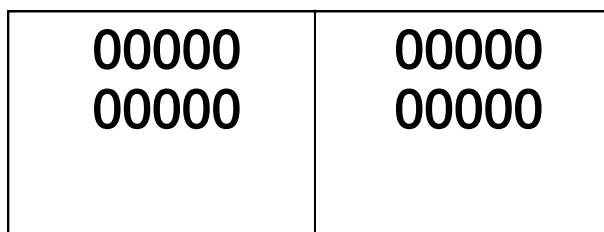
Hiya

Hiya

Hiyo taawonə wokinə c'ironə k'op'eyorə “ 20 ” hani bi'arə.

T'iwitsuwer $10+10=20$

$10+10=20$

Terəwerə 3.10

Haniye dashə beyiruwo anani k'o'er.

20

20

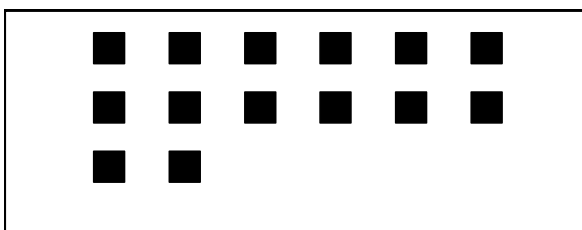
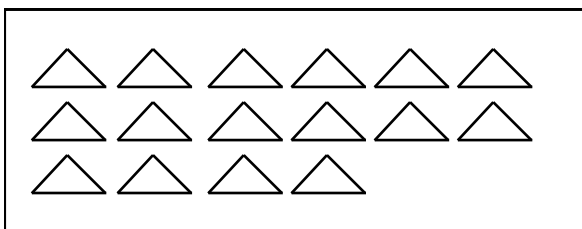
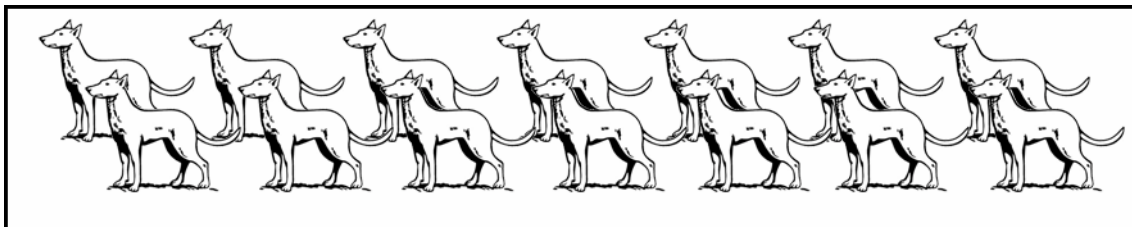
Terəwerə 3.11

Haniye dashə beyiruwotsi taawəde beyoki baashats k'oer.

● ● ● ● ● ● ● ● ● ●	0 = _____
● ● ● ● ● ● ● ● ● ●	000 = _____
● ● ● ● ● ● ● ● ● ●	00000 = _____
● ● ● ● ● ● ● ● ● ●	00 = _____
● ● ● ● ● ● ● ● ● ●	0000 = _____
● ● ● ● ● ● ● ● ● ●	000000000 = _____

Terəwerə 3.12

Ariyatse turə haniye dashi sat'notse beyiru taawotsi taawəde
iimetsə beyokatsə s'eentsuwer.

Terəwerə 3.13

Ariyatse turə haniye dashə beyiruwotsi fiinor.

Ariyə 1

0	0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0	0

10+3=13

Ariyə 2

0	0	0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0	0	0

10+5=15

1/					
					
					

11= +

2/					
					
					
					

17= +

3/					
					
					
					

19= +

4/	00000	00
	00000	00

14= +

5/	00000	00
	00000	

12= +

6/	00000	0000
	00000	0000

18= +

7/	00000	000
	00000	000

16= +

8/	00000	00000
	00000	00000

20= +

Tewərə 3.14

“ A ” k’awətsə geyor.

Ariyə 1:

$10+A=13,$	$A=3$
$10+A=11$	$A=$
$10+A=12,$	$A=$
$10+A=15,$	$A=$
$10+A=20,$	$A=$
$10+A=18,$	$A=$
$10+A=17,$	$A=$
$10+A=17,$	$A=$

Ariyə 2

$10+4=A.$	$A=14$
$10+1=A.$	$A=$
$10+3=A.$	$A=$
$10+5=A.$	$A=$
$10+10=A.$	$A=$
$10+8=A.$	$A=$
$10+7=A.$	$A=$
$10+6=A.$	$A=$

Terəwer 3.15

Haniye dashi jandotse beyiruwotsi finor.

A	$10+ A$
0	10
1	
2	

A	$10+ A$
3	
4	
5	

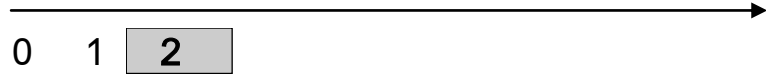
A	$10+ A$
6	
7	
8	

3.2. Taawi Toos'a

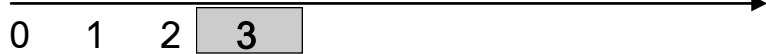
Terəwerə 3.16

Ariyatse turə Haniye dashi beyiruwotsi fiinor.

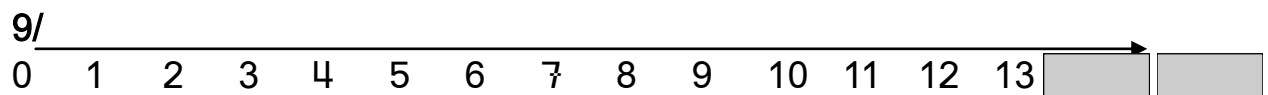
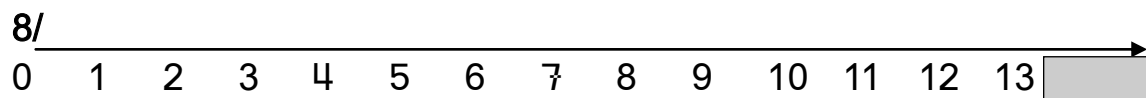
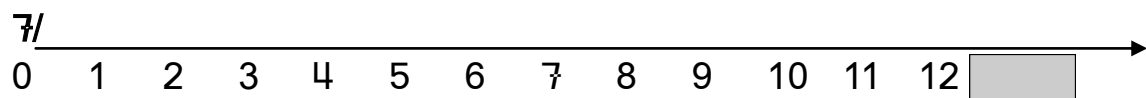
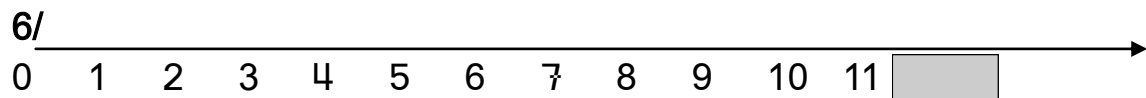
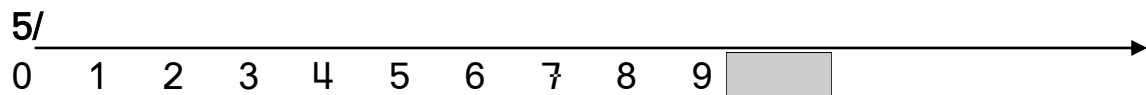
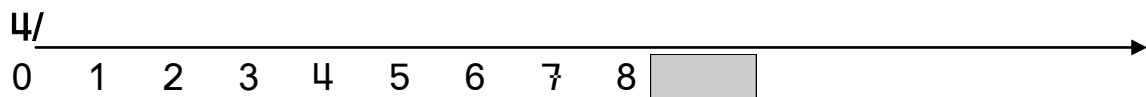
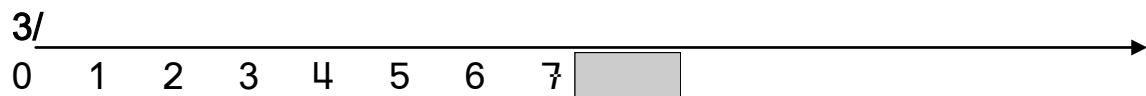
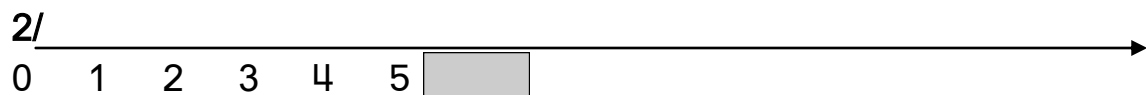
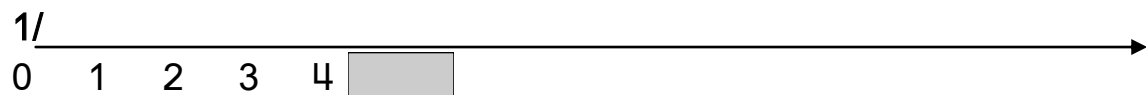
Ariyə 1

Ariyə 2

Ariyə .3

Terəwerə 3.18

1) Ariyatse turə haniye dashəbeyiruwotsi nokoriwer.

(< , > , = hanotsənə nokoriwer).

Ariyə 1/ 11<16

A/ 17 18
18 17
17 17
16 17
18 18

Ariyə 2/ 12>10

Bi) 14 20
15 16
13 11
12 19
19 15

Ariyə 3 / 11=11

Ci) 17 20
19 11
17 17
12 14
14 18

2) Taawotsə shinonatə shuutsonə sat'ənotsə k'o'er.

Shina

11
14
13
12
15
18
19

Shuutsa

12
 14
 13
 19
 15
 18
 20

Terəwerə 3.19

Shine shuutsonə dozəde k'o'er.

Muk'atse turə eenomanda k'op'a

Eenatse turə muk'omandanə k'op'a

Ariya 1 A/ 11,15,13,12,14

Ariya 2 Bi/ 11,15,13,12,14

Aaniya 11,12,13,14,15

Aaniya 15,14,13,12,11

Muk'atse turə eenomandanə k'o'eer..

A/ 11,9,10,12,14,13,15

--	--	--	--	--	--	--

Bi/ 11,9,10,12,14

--	--	--	--	--	--	--

Ci/ 15,18,19,17,16,20

--	--	--	--	--	--	--

Di/ 16,15,19,17,18

--	--	--	--	--	--	--

Aap'i pərobəlemiyotsi (kic'otsi)

1, Ikə motobilotse 9 ashotsə bofa'o. Muk'I boshatsok'onə 2tə ashotsə k'azə bowot'. Ani 3 ashotsə motobilotse bokind.

Jamonə motobilotse beyiru ashotsə ambətsəno?

2, 17 tse ambətso dabeyale 20 bəwoti?

3, 16 tse ambətso k'aweyale 12 bəwoti ?

4, C'alətu 2 natoniye okonə 13 nato s'enetuwa and ambətsə natəne?

3.3. Taawə maa k'awətsa

10 tse turə 20 bodəfetso beyiru taawotsə gitə taawotsə s'ində no.

Ariya 12 ikonatə gitonə s'inda. Hanatse gitə taawə manotsə k'oshə k'osh maa k'awətsa bodets.

Taawə 12 nos'ilorə $12 = 10 + 2$

Hanə bəkitsitə ikə tatsonatə gitə ikotsə tatse gitotse bobeyoni.

Hanəsha taawə 12 tse 1 tatsi beyoko bədeshe 2 nəmo ikibeyoko bədetset.

Taawə 12 2 ikotsənatə 1 tatsonə detsəfe. Hanatse turə taawə 14 tse 1 tatsimaa bəwotorə 4 nəmo ikimaa.

Taawə 14 tse 4 ikotsənatə 1 tatsonə datsetuwe.

Terəwerə 3.20

Ariyatse turə haniye dashe beyiruwotsi fiinor.

Ariya taawə 19 tse

1 – tatsi maa.

9 – iki maa.

A/ taawə 20 tse

tatsi maa
 iki maa

Bi) taawə 18 tse

tatsi maa
 iki maa

Ci) taawə 17 tse

tatsi maa
 iki maa

Di) taawə 15 tse

tatsi maa
 iki maa

E/ taawə 16 tse

tatsi maa
 iki maa

Fi) taawə 13 tse

tatsi maa
 iki maa

K'OT'OKƏ AWUDA

Otse turə 20 bodəfetso beyiru s'een taawotsi dabonatə k'awona.

Iwisha

Haniye dash beyiruwotsi taanuwer.

$4+3=$

$7-2=$

$7+2=$

$7+3=$

$5+2=$

$6-3=$

$5+5=$

$7+3=$

$8+1=$

$9-4=$

$9-0=$

$10-4=$

$2+1=$

$8-8=$

Aap'i terəwera (1)

Ariyatse turə haniye dashə beyiruwotsi fiinor.

Ariyə .1 $14+3=17$, Hanə bəwotətsoni $4+3=7$

Ariyə .2 $17-3=14$, Hanə bəwotətsoni $7-3=4$

$11+1=12$ Hanə bəwotətsoni

$12+3=15$, Hanə bəwotətsoni

$13+4=17$ Hanə bəwotətsoni

$14+5=19$ Hanə bəwotətsoni

$15+3=18$ Hanə bəwotətsoni

$16+3=19$ Hanə bəwotətsoni

$17+1=18$ Hanə bəwotətsoni

$18+1=19$ Hanə bəwotətsoni

$12-1=11$ Hanə bəwotətsoni

$13-2=11$ Hanə bəwotətsoni

$14-2=12$ Hanə bəwotətsoni

$15-3=13$, Hanə bəwotətsoni

$16-3=13$, Hanə bəwotətsoni

$17-4=13$, Hanə bəwotətsoni

$18-6=12$, Hanə bəwotətsoni

$19-8=11$, Hanə bəwotətsoni

Terəwerə 4.1

Haniye dashə beyiru wotsi fiinor.

$1/ 14_4 = \boxed{}$

$2/ 15_2 = \boxed{}$

$3/ 16_3 = \boxed{}$

$4/ 18+1 = \boxed{}$

$5/ 19+0 = \boxed{}$

$6/ 13+6 = \boxed{}$

$7/ 16_3 = \boxed{}$

$8/ 17_3 = \boxed{}$

$9/ 18_5 = \boxed{}$

$10/13_5 = \boxed{}$

4.1 Wonawoneyiruwotsi daniya

Haniye dashi beyoki baashetsə s’een mats keewotsə tano. Sat’inotsitsi taawotsi nokindəshorə arə wokinə kootə wotituwe. Arə wotətsə taawotsəna bogo nofinitə.

Ariya $\boxed{} + 3 = 7$ beyoki baashets s’een matsə keewa.

Satənə hanitsə eegə naaritaawo nokindəshalə s’een matsə keewo arə bəwoti ? 4

Sat’inə shaato jamə fideliyonə fino falefe.

Ariyosh $E + 4 = 10$ no’etalə “ E ” k’awətsə 6 bəwotiyala s’een matsə keew arə woto bəfalit, k’oshə “ E ” k’awətsə arə wooshatse. Sat’əno wokinə fideliyotsə s’een matsə keewotse bob-eyalə wonawoneyiruwotsi etefo.

Terəwerə 4.2

1) sat'inotsitsi taawotsi shaatarə s'een matsə keewo arə wooshitə taawotsi geyor.

Ariya	$\boxed{3} + 8 = 11$	$\boxed{} + 10 = 18$
	$7 + \boxed{} = 11$	$19 - \boxed{} = 10$
	$8 - \boxed{} = 2$	$3 + \boxed{} = 20$
	$10 - \boxed{} = 7$	$\boxed{} - 3 = 7$
		$19 - \boxed{} = 11$

2/ “E” k'awətsə “3” bəwotiyalə haniye dashətsotsi taanuwer.

$$\begin{array}{llll} E+5 = ______ & E+5 = ______ & E-1 = ______ & 15-E = ______ \\ & E+25 = ______ & & \\ 15-E = ______ & 10+E = ______ & 20-E = ______ & \end{array}$$

Terəwerə 4.3

Ariyatse turə “I” k'awətsə geyor.

Ariyə 1 $i+4=7,$ $i=3$

Ariyə 2 $i-4=5,$ $i=9$

1/ $i+2=6,$	$i=$	$\boxed{}$	2/ $5+i=8,$	$i=$	$\boxed{}$
3/ $7+i=7,$	$i=$	$\boxed{}$	4/ $8+i=10,$	$i=$	$\boxed{}$
5/ $3+i=5,$	$i=$	$\boxed{}$	6/ $0+i=2,$	$i=$	$\boxed{}$
7/ $6-i=i,$	$i=$	$\boxed{}$	8/ $i+5=4,$	$i=$	$\boxed{}$
9/ $8-i=5,$	$i=$	$\boxed{}$	10/ $7+i=10,$	$i=$	$\boxed{}$
11/ $3+i=5,$	$i=$	$\boxed{}$	12/ $0+i=2,$	$i=$	$\boxed{}$
13/ $5-i=3,$	$i=$	$\boxed{}$	14/ $i-9=0,$	$i=$	$\boxed{}$

Terəwerə 4.4

Ariyotsatse turə “Ci” k’awətso geyor.

Ariya: $14 + Ci = 18$, $Ci = 4$

1/	1. $13 + Ci = 17$,	$Ci = $	____	2/	1. $13 - Ci = 12$,	$Ci = $	____
	2. $12 + Ci = 17$,	$Ci = $	____		2. $14 - Ci = 12$,	$Ci = $	____
	3. $11 + Ci = 12$,	$Ci = $	____		3. $15 - Ci = 10$,	$Ci = $	____
	4. $15 + Ci = 18$,	$Ci = $	____		4. $16 - Ci = 13$,	$Ci = $	____
3/	1. $13 + Ci = 17$,	$Ci = $	____	4/	1. $17 - Ci = 13$,	$Ci = $	____
	2. $12 + Ci = 15$,	$Ci = $	____		2. $17 - Ci = 12$,	$Ci = $	____
	3. $19 + Ci = 19$,	$Ci = $	____		3. $19 - Ci = 13$,	$Ci = $	____
	4. $13 + Ci = 19$,	$Ci = $	____		4. $15 - Ci = 12$,	$Ci = $	____
5/	$16 + Ci = 19$,	$Ci = $	____	6/	$19 - Ci = 13$,	$Ci = $	____

Terəwerə 4.5

Ariyatse turə haniye dashi Jaandotsi fiinor.

A	A+ 3	A	A+ 5	A	A+ 2	A	A= 0
12	15	12	17	17	19	19	19
10		10		16		18	
13		13		15		17	
11		11		14		16	
14		14		13		15	

A	A– 5	A	19- A	A	14- A
19	14	8	11	5	10
18		9		6	
17		5		7	
16		3		8	
17		4		9	

4.2. 11 tse turə 20 bodəfetso beyiru s'een taawotsi nokoriya

Terəwerə 4.6

Ariyatse turə beyoki baashotsi s'eentsuwer.

Ariya : $10 < 13$ hanə bəwotətsoni $10+3=13$
 $14 > 3$ hanə bəwotətsoni $3+11=14$
 $12 < 14$ hanə bəwotətsoni $12+2=14$
 $15 > 10$ hanə bəwotətsoni $10+5=15$

1/	$11 < 15$, hanə bəwotətsoni	$11 +$	____	$= 15$
2/	$12 > 10$, hanə bəwotətsoni	$10 +$	____	$= 12$
3/	$12 < 13$, hanə bəwotətsoni	$12 +$	____	$= 13$
4/	$19 > 17$, hanə bəwotətsoni	$17 +$	____	$= 19$
5/	$18 < 19$, hanə bəwotətsoni	$18 +$	____	$= 19$
6/	$17 < 13$, hanə bəwotətsoni	$13 +$	____	$= 17$
7/	$16 < 18$, hanə bəwotətsoni	$16 +$	____	$= 18$
8/	$19 > 16$, hanə bəwotətsoni	$16 +$	____	$= 19$
9/	$15 < 18$, hanə bəwotətsoni	$15 +$	____	$= 18$
10/	$17 > 14$, hanə bəwotətsoni	$14 +$	____	$= 17$
11/	$17 < 19$, hanə bəwotətsoni	$17 +$	____	$= 17$
12/	$15 > 10$, hanə bəwotətsoni	$10 +$	____	$= 15$
13/	$10 < 15$, hanə bəwotətsoni	$10 +$	____	$= 15$
14/	$20 < > 11$, hanə bəwotətsoni	$11 +$	____	$= 20$

4.3. Taawotsi dabonatə k’awonə bad’iya.

IWISHA

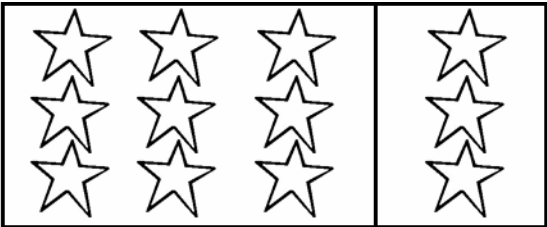
Ariya :

$6=4+2$

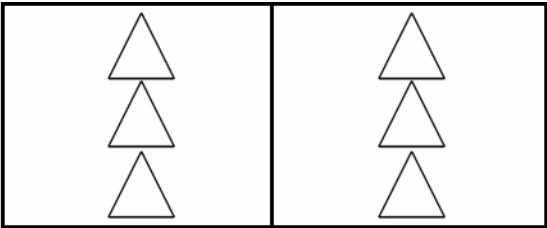
$8=6+2$

0	0	0
0	0	0

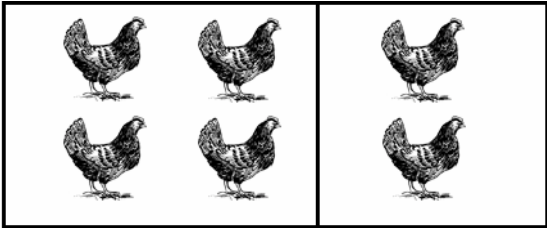
000	0
000	0

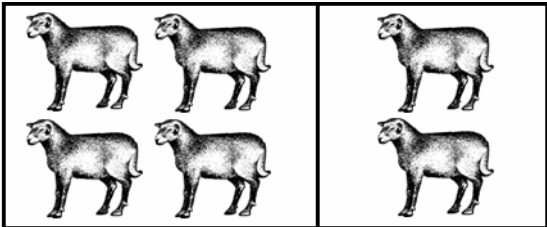
$12= 9+ 3$

$6= 3+ 3$

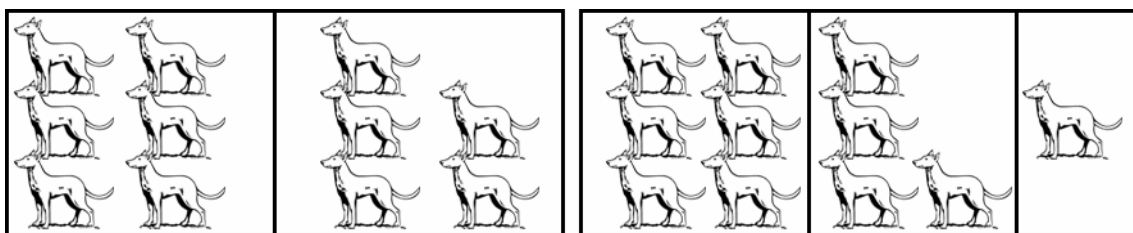
$6= 4+ 2$

$6= 4+ 2$

Terəwerə 4.9

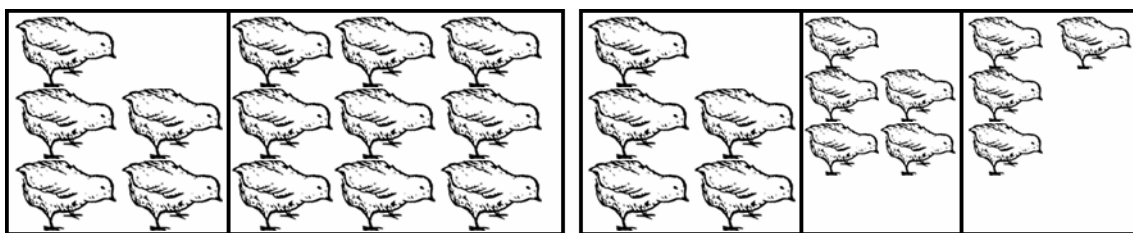
Ariyotsatse turə dabuwer.

6 + 5

=

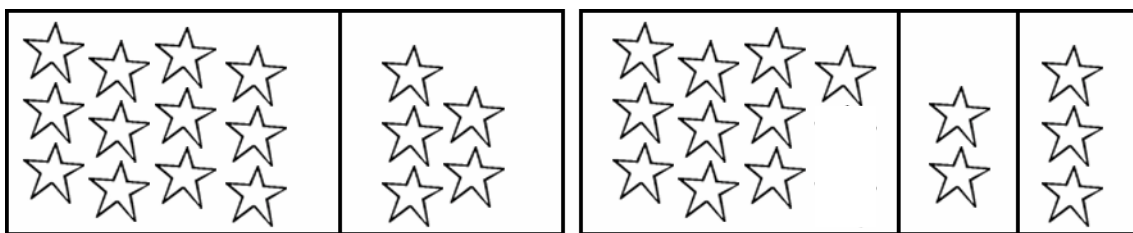
6 + 4 + 1

5 + 9

=

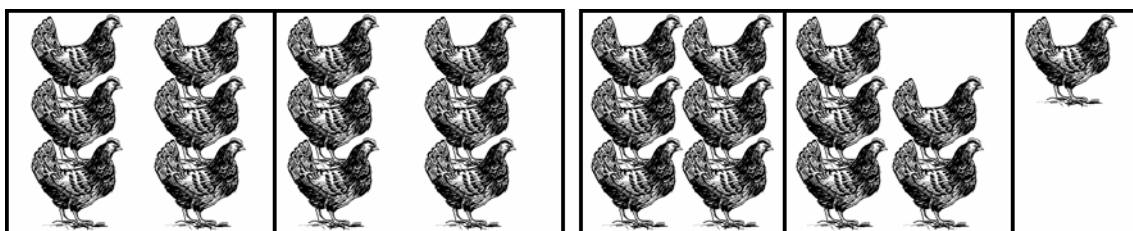
5 + + 4

12 + 5

=

10 + + 3

6 + 6

=

6 + + 1

Terəwerə 4.10

Ariyatse turə haniye dashə beyiruwotsi finor.

Ariyə 1 $4 + 9 = 4 + 6 + 3$
 $= 10 + 3$
 $= 13$

Ariyə 2 $14 + 2 = 10 + 4 + 2$
 $= 10 + 6$
 $= 16$

1/ $5 + 8$
 $5 + \boxed{} + 3$
 $\boxed{} + 3 = \boxed{}$

2/ $7 + 6$
 $7 + \boxed{} + 3$
 $\boxed{} + 3 = \boxed{}$

3/ $15 + 3$
 $10 + \boxed{} + 3$
 $10 + \boxed{} = \boxed{}$

4/ $13 + 2$
 $10 + \boxed{} + 2$
 $10 + \boxed{} = \boxed{}$

5/ $7 + 7$
 $7 + \boxed{} + 4$
 $7 + \boxed{} = \boxed{}$

6/ $9 + 8$
 $9 + \boxed{} + 7$
 $9 + \boxed{} = \boxed{}$

7/ $18 + 1$
 $10 + \boxed{} + 1$
 $10 + \boxed{} = \boxed{}$

8/ $16 + 3$
 $10 + \boxed{} + 3$
 $10 + \boxed{} = \boxed{}$

Terəwerə 4.11

Ariyatse turə dabetsotsi sat'inotsə s'eenətsuwer.

Ariyə 1 $8+5= 13$

Ariyə 2 $13+4= 17$

A/ $7+4 =$
 $8+3 =$
 $2+10=$
 $9+2 =$
 $7+5 =$
 $10+5=$
 $14+2=$
 $15+3=$
 $11+4=$
 $13+3=$

Bi/ $4+8 =$
 $6+7 =$
 $6+8 =$
 $9+6 =$
 $7+8 =$
 $6+6 =$
 $8+9 =$
 $9+9 =$
 $13+1=$
 $10+5=$

Terəwerə 4.12

Ariyatse turə haniye dashə beyiruwotsi k'awor.

Ariyə $12- 4= 10+ 2- 4$ $=$ $2+ 10- 4= 2+ 6= 8$

A/ 1, $11- 1=$ $=$ $=$ $=$
2, $12- 6=$ $=$ $=$ $=$
3, $13- 4=$ $=$ $=$ $=$
4, $14- 5=$ $=$ $=$ $=$
5, $15- 6=$ $=$ $=$ $=$

Bi/ 1, $11- 4=$ $=$ $=$ $=$
2, $13- 6=$ $=$ $=$ $=$
3, $16- 8=$ $=$ $=$ $=$
4, $18- 9=$ $=$ $=$ $=$
5, $14- 9=$ $=$ $=$ $=$

Terəwerə 4.13

Ariyatse turə haniye dashə beyiruwotsi fiinor.

Ariyə 1 4+11=11+4=15

Ariyə 2 4+12=12+4=16

A/ 1,	5+12=		+		=	
2,	2+13=		+		=	
3,	7+11=		+		=	
4,	2+16=		+		=	
5,	4+15=		+		=	
6,	17+3=		+		=	
7,	11+8=		+		=	
8,	2+14=		+		=	
9,	14+3=		+		=	
10,	15+5=		+		=	

K'OT'OKƏ UUTSA

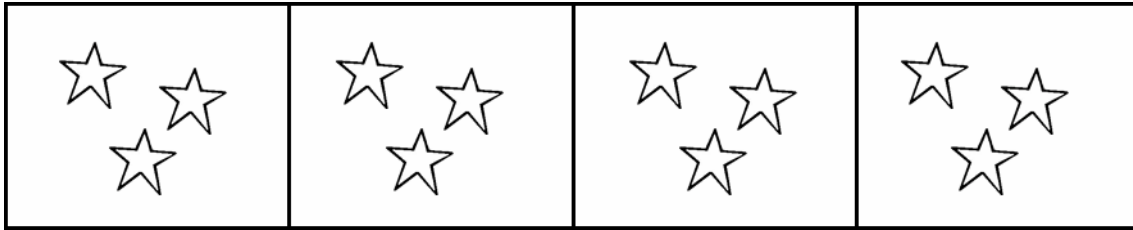
20 BODƏFETSO BEYIRU S'EEN TAAWOTSI AYIYONATƏ

KAYIYONA

5.1 20 bodəfetso beyiru taawotsi ayiya

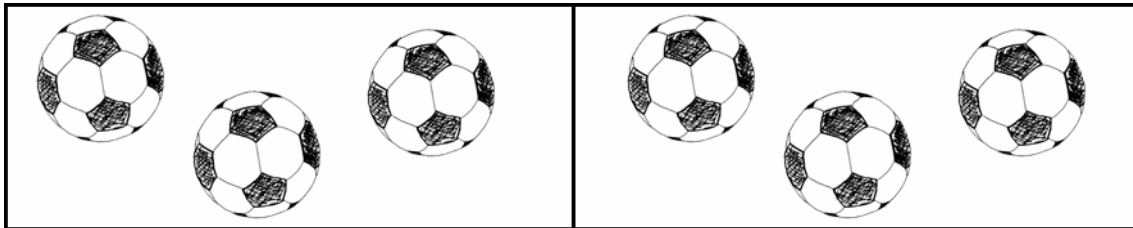
Ayiyo ikə s'een taawo anaani dabi k'awənə weera.

Ariyə 1:

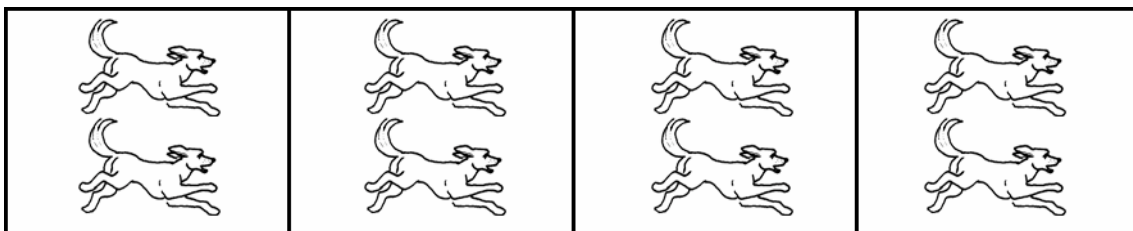
Awudə keezotsə tatse gito wottituno.

Ariyə 2:

Gitə keezotsə shərətə wotituno.

Ariyə 3:

Awudə gitotsə shəmət wotituno.

Shini ariya $3 + 3 + 3 + 3$, awudoti keeza erāni keewetuwe.

Ayiya tanonə kiitseyorə 4×3 erāni keewet.

Gitəli ariya $3 + 3$ gitoti keeza erāni keewey.

Ayiya tanonə kiitseyorə 2×3 erāni

Keeəəli ariyz $2 + 2 + 2 + 2$, awudoti gita erāni keewet.

Ayiya tanonə kiitseyorə 4×2 erāni

Hanə “ $\times$ ” Ayiya c’ira.

$4 \times 3 = 12$ hanə ayiya s’een mat keewa eteka.

S’eenə mats keewanitse 4 ayiituwoni

3 ayeetuwoni 12 nəmo ayəka

12 ayəka etetəwo.

Samonə

A, E, natə I s’een taawə bowotyala

“ $A \times E = I$ ” etiruwotse a ayiituwoni,

“E” ayeetuwoni, I ayəka eteyirwotsi

T’iwitsuwer $2 \text{ awudotsə} = 8$

$$2 \times 4 = 8$$

4 gitotsə = 8

$$4 \times 2 = 8$$

Hanəsh $2 \times 4 = 4 \times 2 = 8$ ayiituwonatə ayeetuwonə beyoko wonawoniyo bo’ayə tsatsə woniyo doratse.

Terəwerə 5.1

Ariyatse turə haniye dash beyiruwotsi ayiyomand woniwer.

Ariya : $2+2+2+2=4 \times 2$

A/ $4+4=$

Ci/ $5+5+5=$

E/ $5+4=$

Gi/ $8+8=$

Ii/ $6+6+6+6=$

Bi/ $2+2+2=$

Di/ $9+9=$

Fi/ $2+2+2+2+2=$

Hi/ $3+3+3+3+3+3=$

Ji/ $7+7+7=$

Terəwerə 5.2

Aryatse turə haniye dash beyiruwotsi dabomand woniwer.

Ariya $2 \times 6 = 6 + 6$

A/ $4 \times 2 =$

Ci/ $5 \times 2 =$

Ei/ $7 \times 2 =$

Gi/ $2 \times 4 =$

Ii/ $6 \times 4 =$

Ki/ $2 \times 9 =$

Bi/ $8 \times 2 =$

Di/ $7 \times 3 =$

Fi/ $3 \times 2 =$

Hi/ $9 \times 2 =$

Ji/ $3 \times 3 =$

Li/ $9 \times 4 =$

Terəwerə 5.3

Ariyatse turə haniye dashi sat'inotsi s'eenətsuwer

Ariya $2 \times 4 = 4 \times 2$

$2 \times 4 =$ $\times 2$

$5 \times 2 = 2 \times$

$8 \times 3 = 3 \times$

$2 \times 2 =$ $\times 2$

$4 \times 10 =$ $\times 4$

$7 \times 2 = 2 \times$

$9 \times 2 = 2 \times$

$6 \times 4 =$ $\times 6$

$2 \times 7 = 7 \times$

$2 \times 5 =$ $\times 2$

2 nə ayiya

Haniye dashə beyiruwotsi s'iler

$0+0=2\times 0=0$	$1+2=2\times 1=2$
$2+2=2\times 2=4$	$3+3=2\times 3=6$
$4+4=2\times 4=8$	$5+5=2\times 5=10$
$6+6=2\times 6=12$	$7+7=2\times 7=14$
$8+8=2\times 8=16$	$1+2=2\times 9=18$
$10+10=2\times 10=20$	

T'iwitsuwer

0, 2, 4, 6, 8, 10, 12, 14, 16, 18, 20

Terəwerə 5.4

Ariyatse turə ikənaarə ayətsotsi detsətsə daatsuwer.

2x 4	2x 7	2x 3	2x 9	2x 8	5x 2	2x 2	6x 2	10x 2
16	4	4x 2	6x 6	18	2x 10	6	7x 7	2x 5

2. Haniye dashi jandotsi s'eenətsuwer.

Bi	2x Bi	Di	Di x 2
3			8
1		6	
4			18
2		3	
5			20
		5	

3) Haniye dashə beyiruwotsitse 2 ayetso woterawotsi galəde kishuwer. 3, 2, 5, 4, 6, 8, 7, 9, 17, 18

3nə Ayiya

Ayiya ikə taawo anani dabo bəwoto danəfət.

Ikə s'een taawo 3nə ayiya etoni taawə man keezoto anani daba eta. Hanəsh.

$$\begin{aligned} 0+0+0 &= 3 \times 0 = 0 \\ 2+2+2 &= 3 \times 2 = 6 \\ 4+4+4 &= 3 \times 4 = 12 \\ 6+6+6 &= 3 \times 6 = 18 \\ 8+8+8 &= 3 \times 8 = 24 \\ 10+10+10 &= 3 \times 10 = 30 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} 1+1+1 &= 3 \times 1 = 3 \\ 3+3+3 &= 3 \times 3 = 9 \\ 5+5+5 &= 3 \times 5 = 15 \\ 7+7+7 &= 3 \times 7 = 21 \\ 9+9+9 &= 3 \times 9 = 27 \end{aligned}$$

T'iwituwer

0, 3, 6, 9, 12, 15, 18, 21, 24, 27, 30 ayetsotsi. etefəno.

Terəwerə 5.5

1) Ariyatse turə bo'ayiyonə taalə wotətsotsi daatsuwer.

3x 1	3x 4	3x 5	3x 2	3x 0	3x 3	3x 6	6x 3	4x 3
5x 3	4+4+4	0	12	9	2+2+2	6+6+6	3	18

2) Haniye dashi jandotsi s'eenətsuwer.

A	3x Ai	E	2x E
0			9
2		2	
1			18
3		5	

3) Haniye dashə beyiruwotsitse 3 ayetso woterawotsi galəde kishuwer.

1, 3, 5, 7, 6, 9, 13, 12, 11, 18, 16, 19.

4nə ayiya

Ikə s'een taawo 4 nə ayiya etoni taawəman awudoto anaani daba eta. Hanəsha.

$0+0+0+0=4\times 0=0$	$1+1+1+1=4\times 1=4$
$2+2+2+2=4\times 2=8$	$3+3+3+3=4\times 3=12$
$4+4+4+4=4\times 4=16$	$5+5+5+5=4\times 5=20$
$6+6+6+6=4\times 6=24$	$7+7+7+7=4\times 7=28$
$8+8+8+8=4\times 8=32$	$9+9+9+9=4\times 9=36$
$10+10+10+10=4\times 10=40$	

T'iwituwer

0, 4, 8, 12, 16, 20, 24, 28, 32, 36, 40 natə 20 awudə ayetsotsi

Terəwerə 5.6

1) Haniye dashi Janədotsi s'enətsuwer.

A	$4\times A$	E	$E\times 4$
1		3	
2			16
3		5	
5			12
4		2	

2) Haniye dashə beyiruwotsitse 4 ayetsotsi woterawotsi galə de kishuwer. 4, 3, 7, 0, 12, 5, 19, 16

5 nə Ayiya

Ikə s'een taawo 5 nə ayiya etoni taawəman utsoto anaani daba eta. Hanəsha.

$0+0+0+0+0=5\times 0=0$	$1+1+1+1+1=5\times 1=5$
$2+2+2+2+2=5\times 2=10$	$3+3+3+3+3=5\times 3=15$
$4+4+4+4+4=5\times 4=20$	$5+5+5+5+5=5\times 5=25$
$6+6+6+6+6=5\times 6=30$	$7+7+7+7+7=5\times 7=35$
$8+8+8+8+8=5\times 8=40$	$9+9+9+9+9=5\times 9=45$
$10+10+10+10+10=5\times 10=50$	

T'iwituwer

0, 5, 10, 15, 20, 25, 30, 35, 40, 45, 50 natə 20 5
Ayetsotsi

Terəwerə 5.7

1) Haniye dash janədotsi s'enətsuwer

A	$4\times A$
1	
2	
3	
5	
4	

E	$E\times 4$
3	
	16
5	
	12
2	

2) Haniye dash beyiruwotsitse 5 ayetsotsi woterawots galəde kishuwer.

1 nə Ayiya

Ikos'een taawo 1 nə ayiya etoni taawəmanə ikənto k'op'a eta hanəsha

$1 \times 0 = 0$	$1 \times 4 = 4$
$1 \times 1 = 1$	$1 \times 5 = 5$
$1 \times 2 = 2$	$1 \times 6 = 6$
$1 \times 3 = 3$	$1 \times 7 = 7$
$1 \times 8 = 8$	$1 \times 9 = 9$

T'iwituwer

0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 - - -20 1 ayetsotsi Jamə
taawo 1n ə bi'ayorə nodatsittuwo iimetsə taawə manə bətookona

Terəwerə 5.8

1) Haniye dashi janədotsi s'enətsuwer.

Bi	$1 \times Bi$	Di	$Di \times 1$
1			3
2		4	
3			5
4		6	

2) Haniye dashi beyiru taawotsitse 1 ayetsotsi woterawotsi bob-eyalə galəde kishuwer.

2, 0, 5, 7, 1, 5, 14, 19

Haniye shinə :- $2 \times 0 = 0 + 0 = 0$
 $3 \times 0 = 0 + 0 + 0 = 0$
 $4 \times 0 = 0 + 0 + 0 + 0 = 0$
 $4 \times 0 = 0 + 0 + 0 + 0 + 0 = 0$
 $5 \times 0 = 0 + 0 + 0 + 0 + 0 + 0 = 0$

Ani $1 \times 0 = 0$ no'etəto gawuwer.

Dabəderə ayiyiruwotse beyoki wonawoniyo datsetə ayatse woniyo bədorawək'o danəfətə.

Hanəsh lmanəsh.

$0 \times 1 = 1 \times 0 = 0$
 $0 \times 2 = 2 \times 0 = 0$
 $0 \times 3 = 3 \times 0 = 0$
 $0 \times 4 = 4 \times 0 = 0$

T'iwitsuwer Jamə taawotonə ayiyorə nodatsituwo 0.

Terəwerə 5.9

Wonawoneyiruwotsi k'awəto geyorə.

1) $A \times 12 = 0$	2) $15 \times A = 0$
3) $16 \times 0 = E$	4) $14 \times 0 = I$
5) $7 \times A = 0$	6) $20 \times 0 = U$
7) $8 \times U = 0$	8) $9 \times A = 0$

6 nā Ayiya Haniye okonə beyiru ayiyitə ayətsotsi s'ilosh ayiru-wotsə beyoko wonawonide ayiyi ayətsotsatsə woneyo bədoraw k'o nodanətsənə nofinit.

Hanəsh	0x 6= 6x 0= 0	1x 6= 6x 1= 6
	2x 6= 6x 2= 12	3x 6= 6x 3= 18
	4x 6= 6x 4= 24	5x 6= 6x 5= 30
	6x 6= 6x 6= 36	7x 6= 6x 7= 42
	8x 6= 6x 8= 48	9x 6= 6x 9= 52
	10x 6= 6x 10= 60	

0, 6, 12, 18, 24, 30, 36, 42, 48, 52, 60

T'iwitsuwer 0, 6, 12, 18 arətsotsi 6 ayetsotsi bwoto dana.

7nə Ayiya

Hanəsh	0x 7= 7x 0= 0	1x 7= 7x 1= 7
	2x 7= 7x 2= 14	3x 7= 7x 3= 21
	4x 7= 7x 4= 28	5x 7= 7x 5= 35
	6x 7= 7x 6= 42	7x 7= 7x 7= 49
	8x 7= 7x 8= 56	9x 7= 7x 9= 63
	10x 7= 7x 10= 70	

0, 7, 14, 21, 28, 35, 42, 49, 56, 63, 70

T'iwitsuwer 0, 7, 14, 7 ayetsotsi

8 nā ayiya

Hanəsh	0x 8= 8x 0= 0	1x 8= 8x 1= 8
	2x 8= 8x 2= 16	3x 8= 8x 3= 24
	4x 8= 8x 4= 32	5x 8= 8x 5= 40
	6x 8= 8x 6= 48	7x 8= 8x 7= 56
	8x 8= 8x 8= 64	9x 8= 8x 9= 72
	10x 8= 8x 10= 80	

0, 8, 16, 24, 32, 40

T'iwitsuwer 0, 8, 16, arətsotsi 8 ayetsotsi

9 nə ayiya

Hanəsh	$0 \times 9 = 9 \times 0 = 0$	$1 \times 9 = 9 \times 1 = 9$
	$2 \times 9 = 9 \times 2 = 18$	$3 \times 9 = 9 \times 3 = 27$
	$4 \times 9 = 9 \times 4 = 36$	$5 \times 9 = 9 \times 5 = 45$
	$6 \times 9 = 9 \times 6 = 54$	$7 \times 9 = 9 \times 7 = 63$
	$8 \times 9 = 9 \times 8 = 72$	$9 \times 9 = 9 \times 9 = 81$
	$10 \times 9 = 9 \times 10 = 90$	

0, 9, 18, 27, 36, 45, 54, 63, 72, 81, 90

T'iwitsuwer 0, 9, 18, arətsotsi 9 ayetsotsi

10 nə ayiya

Hanəsh	$0 \times 10 = 10 \times 0 = 0$	$1 \times 10 = 10 \times 1 = 10$
	$2 \times 10 = 10 \times 2 = 20$	$3 \times 10 = 10 \times 3 = 30$
	$4 \times 10 = 10 \times 4 = 40$	$5 \times 10 = 10 \times 5 = 50$
	$6 \times 10 = 10 \times 6 = 60$	$7 \times 10 = 10 \times 7 = 70$
	$8 \times 10 = 10 \times 8 = 80$	$9 \times 10 = 10 \times 9 = 90$
	$10 \times 10 = 10 \times 10 = 100$	

0, 10, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100

Hanəsh ikə taawo 10 nə noayiyorə, taawoniye k'anomandi we-
eronə 0 k'o'orə nafiinituwok'o dano falitutə.

T'iwitsuwer 0, 10, 20, arətsotsi 10 ayetsotsi

Teräwerä 5.10 Haniye dashə beyiru aatotsi fiinor.

A/ $2 \times 5 =$

Ci/ $3 \times 2 =$

E/ $1 \times 1 =$

Gi/ $2 \times 0 =$

Ii/ $5 \times 4 =$

Ki/ $5 \times 3 =$

Bi/ $4 \times 2 =$

Di/ $5 \times 2 =$

Fi/ $3 \times 3 =$

Hi/ $20 \times 2 =$

Ji/ $4 \times 3 =$

Li/ $7 \times 2 =$

2) Arə woshitə taawotsi beyoki baashatsə s'entsuwer.

A/ $4 \times$ $= 8$

Ci/ $\times 6 = 12$

E/ $7 \times 2 =$

Gi/ $\times 9 = 18$

Ii/ $2 \times$ $= 8$

Ki/ $8 \times$ $= 16$

Bi/ $2 \times$ $= 12$

Di/ $10 \times$ $= 20$

Fi/ $2 \times$ $= 10$

Hi/ $\times 3 = 6$

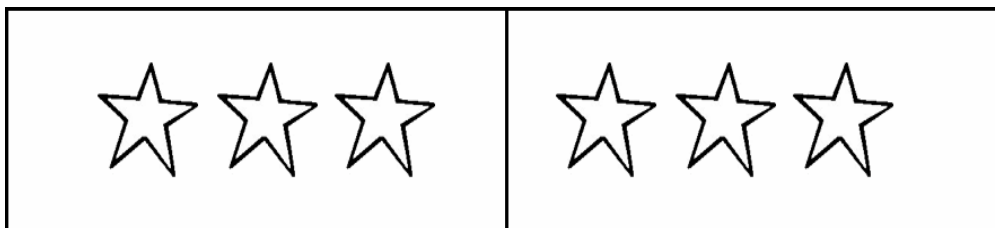
Ji/ $5 \times$ $= 10$

Li/ $2 \times$ $= 20$

5.2 20 bodəfetso beyiru s'een taawotsi kayiya
Haniye dashe beyiruwotsi s'iler.

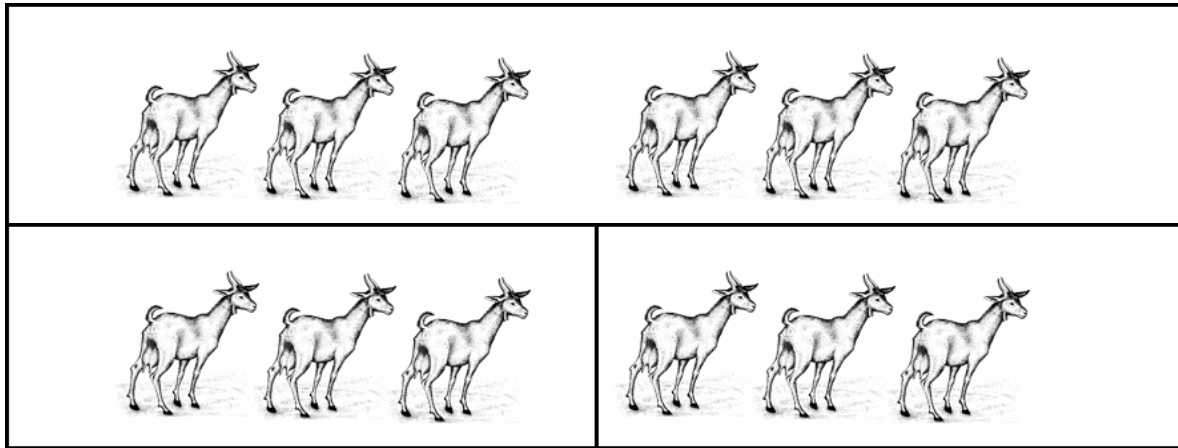
6 keenotsi

3 k'eenuwotsi

3 k'eenuwotsi

Aranotsitse ebi itədanətso ? 6, 2 shə bəkaiyeworə bano 3
bəwoto danərətə ? 6, 2 shə bəkaiyeworə 3 bəwotit. Kayiyi
taanonə kitseyorə haniye dashə beyiruwoni bi'ar. $6 \div 2 = 3$

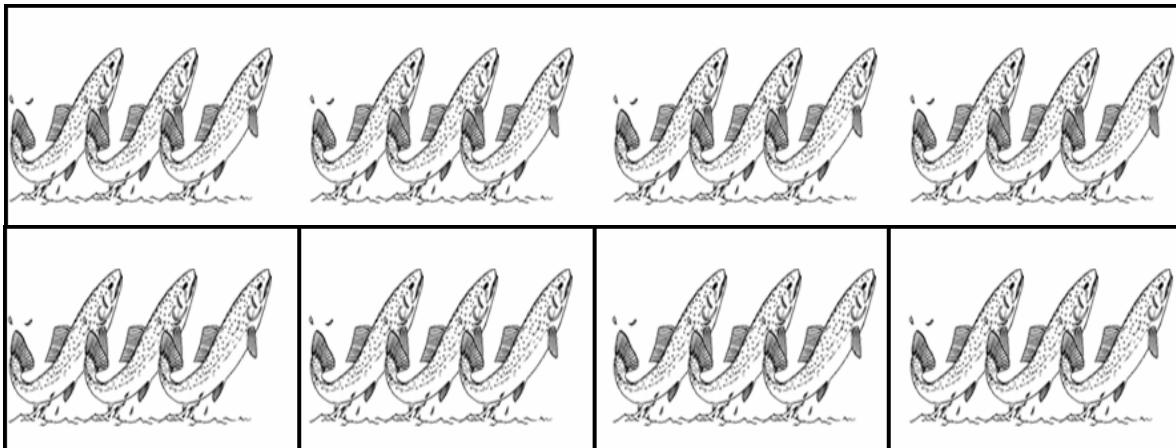

Fada Ayanə shərətə burətukaniyotsi detsəfa.

Bayerəsh, Aberənətə maletsənəsh talo bəkayiyalə, keezə
nana'amanotsəsh ambətsə ambətso burətukaniye bodeti ?

Hanitse nodanetuwo bərətukaniyotsə 6 bowotorə, botookə
tookosh taalo gitə gito bodetuwe.

Hanəsh $6 \div 3 = 2$ etiruwo danetuwo.

Aranotsitse ebi'itə danətso ?

12 to 4 shə kayiyorə bano 3 bəwoto danərət.

12 to 4 shə bəkayiyorə bano 3.

Kayiyi taanonə kiitseyorə

$$12 \div 4 = 3$$

Hanə “ $\div$ ” kayiy c'ira

“ $12 \div 4 = 3$ ” Hanitse 12 kayetuwoni

4 kayituwoni 3 bana.

Jamonə A, E natə I s'een taawotsi bowotiyalə

$A \div E = I$ hanitse “ A ” kayetuwoni “ E ” kayituwoni “ I ”
bana.

2 nə kayiya

Haniye dashə beyiruwotsi s'iler.

$$\begin{array}{ll} 2 \div 2 = 1 & 4 \div 2 = 2 \\ 6 \div 2 = 3 & 8 \div 2 = 4 \end{array}$$

Haniye shin : $2 \times 1 = 2$

$$2 \times 2 = 4$$

$$2 \times 3 = 6$$

$$2 \times 4 = 8$$

Bəwoto danərət. Kayiyonatə ayiyonə dogotse beyiru jagəmo nibənədə s'iler. Kawo dabi gələbət'i taano bəwoto k'o kayiyonu ayiyə taano bəwoto danetut

Haniye dashi janədo kayiyonatə k'awonə jagiyo kitsituwe.

Kayiya	Gawiya
$2 \div 2 = 1$	$2 \times 1 = 2$
$4 \div 2 = 2$	$2 \times 2 = \square$
$6 \div 2 = 3$	$2 \times 3 = 6$
$8 \div 2 = 4$	$2 \times 4 = 8$
$10 \div 2 = 5$	$2 \times 5 = 10$
$A \div B = D$	$B \times D = A$

Terəwerə 5.11

Haniye dashi Janədotsi s'enətsuwer.

Hi	$Hi \div 2$
4	
8	
12	
14	
18	

Hi	$Hi \div 2$
	6
10	
	9
16	
	5

3 nɔ kayiya

Haniye dashɔ beyiru jandotsi s'iler.

Kayiya	Gawiya
$3 \div 3 = 1$	$3 \times 1 = 3$
$6 \div 3 = 2$	$3 \times 2 = 6$
$9 \div 3 = 3$	$3 \times 3 = 9$
$12 \div 3 = 4$	$3 \times 4 = 12$
$15 \div 3 = 5$	$3 \times 5 = 15$
$18 \div 3 = 6$	$3 \times 6 = 18$

3 nɔ kayiya, 3 nɔ ayiya gɛlɛbɛt'i taana.

Terɔwerɔ 5.12

1) haniye dashi janɛdotsi s'eenɛtsuwer.

Hi	Hi $\div$ 3
6	
3	
12	
9	
15	

Hi	Hi $\div$ 3
	3
15	
	4
18	
	1

2) Haniye dashɔ beyiruwotsi kayiyonɔ kiitsuwer

A/ $4 \times 3 = 12$

Bi/ $6 \times 3 = 18$

Ci/ $1 \times 3 = 3$

Di/ $2 \times 3 = 6$

Ei. $5 \times 3 = 15$

4 nə kayiya

Haniye dashi janədotsi s'iler.

Kayiya	Gawiya
$4 \div 4 = 1$	$4 \times 1 = 4$
$8 \div 4 = 2$	$4 \times 2 = 8$
$12 \div 4 = 3$	$4 \times 3 = 12$
$16 \div 4 = 4$	$4 \times 4 = 16$
$20 \div 4 = 5$	$4 \times 5 = 20$
$24 \div 4 = 6$	$4 \times 6 = 24$

4 nə kayiyo, 4 nə ayiyo geləbet'i taan.

Terəwerə 5.13

Haniye dashi jandotsi s'eenətsuwer.

Hi	Hi $\div$ 4	Hi	Hi $\div$ 4
12		8	
8			3
16		12	
20			4

2/ Haniye dashi aatotsi kayiyərə kiitsuwer

A. $4 \times 3 = 12$

Bi. $4 \times 5 = 20$

Ci. $4 \times 1 = 4$

Di. $4 \times 2 = 8$

5 nə kayiya

5 nə kayiyo 5 nə ayiyi geləbet'iya

Kayiya	Gawiya
$5 \div 5 = 1$ hanəsh	$5 \times 1 = 5$
$10 \div 5 = 2$	$5 \times 2 = 10$
$15 \div 5 = 3$	$5 \times 3 = 15$
$20 \div 5 = 4$	$5 \times 4 = 20$
$25 \div 5 = 5$	$5 \times 5 = 25$
$30 \div 5 = 6$	$5 \times 6 = 30$

Terəwerə 5.14

1) Haniye dashi janədotsi s'eenətsuwer.

Hi	$Hi \div 5$
20	
15	
5	
10	

Hi	$Hi \div 5$
	3
10	
	1
15	

2) Haniye dashə beyiruwotsi kayiyonə kituwer

A. $5 \times 2 = 10$

Bi. $5 \times 1 = 5$

Ci. $5 \times 4 = 5$

Di. $5 \times 3 = 15$

1 nā kayiya

1 nā kayiyo 1 nā ayiyo shine jæk'itaanəno.

$1 \div 1 = 1$	$1 \times 1 = 1$
$2 \div 1 = 2$	$1 \times 2 = 2$
$3 \div 1 = 3$	$1 \times 3 = 3$
$4 \div 1 = 4$	$1 \times 4 = 4$
$5 \div 1 = 5$	$1 \times 5 = 5$
$6 \div 1 = 6$	$1 \times 6 = 6$

T'iwitsuwer

Jamə taawotsə 1 shə kayiyeworə bəbano (bəbodo) bətookonə taamə mani.

Guupi Terəwerotsi

1) Ariyatse turə haniye dashə beyiruwotsi finor.

Ariya $4 \div 2 = 2$ hanə bəwotətsoni 2×2

A.	$4 \div 2 =$		hanə bəwotətsoni	
Bi.	$6 \div 2 =$		hanə bəwotətsoni	
Ci.	$18 \div 3 =$		hanə bəwotətsoni	
Di.	$16 \div 4 =$		hanə bəwotətsoni	
Ei.	$12 \div 4 =$		hanə bəwotətsoni	
Fi.	$10 \div 5 =$		hanə bəwotətsoni	
Gi.	$15 \div 5 =$		hanə bəwotətsoni	
Hi.	$12 \div 6 =$		hanə bəwotətsoni	
Ii.	$14 \div 7 =$		hanə bəwotətsoni	
Ji.	$16 \div 8 =$		hanə bəwotətsoni	

2) Ariyatse turə haniye dashə beyiru sat'inotsi s'enə tsuwer.

Ariyə -1 $4 \div 2 = 2$ Ariyə -2 $12 \div 2 = 6$

A/		$\div 2 = 3$	B/		$\div 2 = 6$
Ci/		$\div 4 = 3$	D/		$\div 5 = 4$
Ei/		$\div 6 = 3$	F/		$\div 4 = 3$
Gi/	$16 \div 2 =$		H/	$18 \div 2 =$	
I/	$12 \div 3 =$		J/	$16 \div 4 =$	
K/	$9 \div 3 =$		L/	$10 \div 5 =$	

3) +, -, ÷ wokinə × c' iranotsənə fiinarə shapətsotsi sat'ənotsitsə s'enətsuwer.

5 2 =	Bi 2 1 = 3
5 1 = 4	2 3 = 5
1 1 = 0	4 2 = 6
5 2 = 10	6 5 = 1
5 4 = 9	4 2 = 2
3 1 = 2	0 6 = 6

4) Haniye dashə beyiruwotsi finarə itədatsetso muk'atse turə eeno mand shine shutsonə beezuwer.

2÷2	2x3	3+	2+3	6-	1x2	3-	4+3
3-							

Muk'oni

eenoni

5) <, > wokinə = c'iranotsi beyoki baashots k'op'or.

A/ 7x2	2x7	Bi/ 6x2	6+2
Ci/ 7x2	14	Di/ 2x3	3+3
Ei/ 3x2	2+2+2		

6) Ariyotsatse turə haniye dashi Jandotsi s'enətsuwer

A	A x 2
0	0
6	
9	
8	
5	

A	2x A
4	8
6	
1	
0	
3	

Di	2x Di
2	4
5	
8	
9	
7	

7) Ariyatse turə haniye dashi janditsotsi finor.

A	Di	A x Di
3	2	6
4	3	
5	3	
4	5	
6	2	

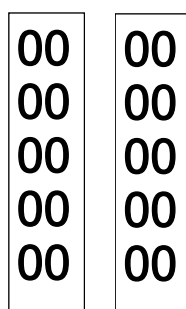
A	Di	A x Di
5	2	10
6	2	
2	9	
3	6	
2	8	

KOT'OKƏ SHƏRƏTA

100 bodəfetso beyiru s'en taawotsi.

6.1 10 ayetsotsi daatsa

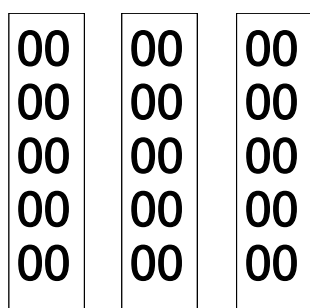
Hanə “ 20 ” hiya

$$10 + 10 = 20$$

$$2 \times 10 = 20$$

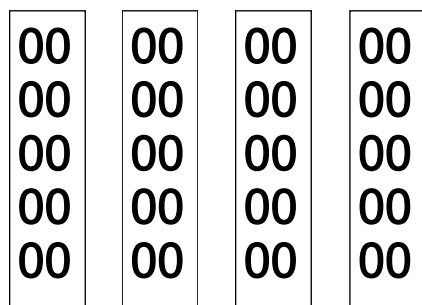
$3 \times 10 = 30$ Hanə “ 30 ” shaasha.

$$10 + 10 + 10 = 30$$

$$3 \times 10 = 30$$

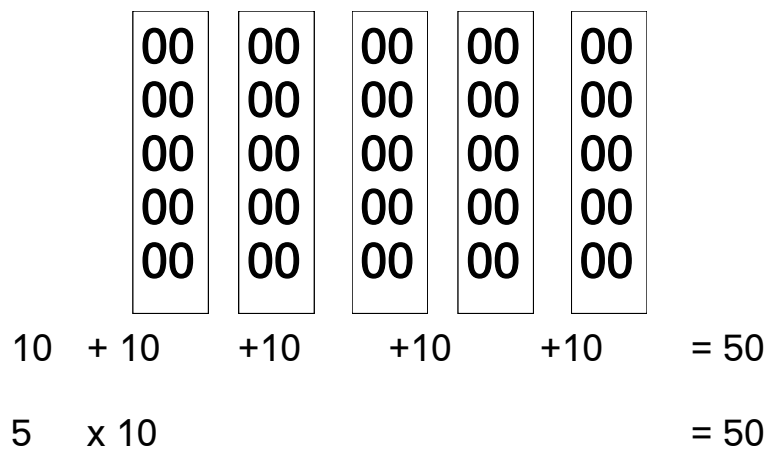
$4 \times 10 = 40$ Hanə “ 40 ” Haba

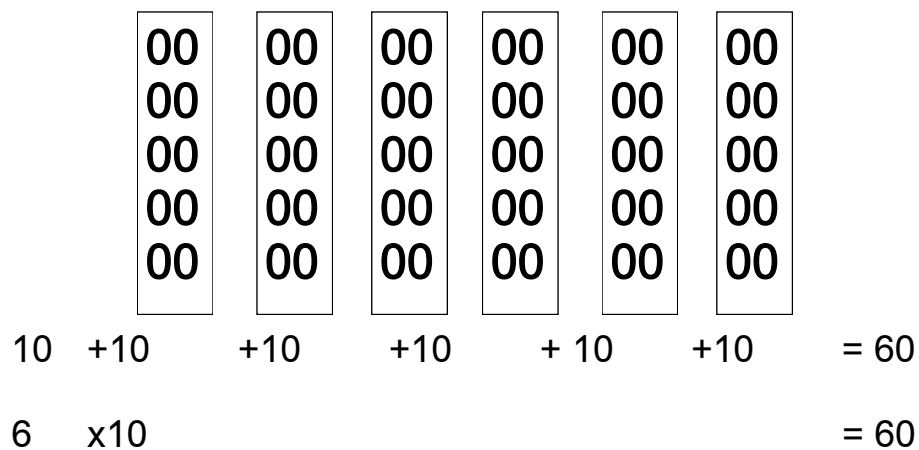
$$10 + 10 + 10 + 10 = 40$$

$$4 \times 10 = 40$$

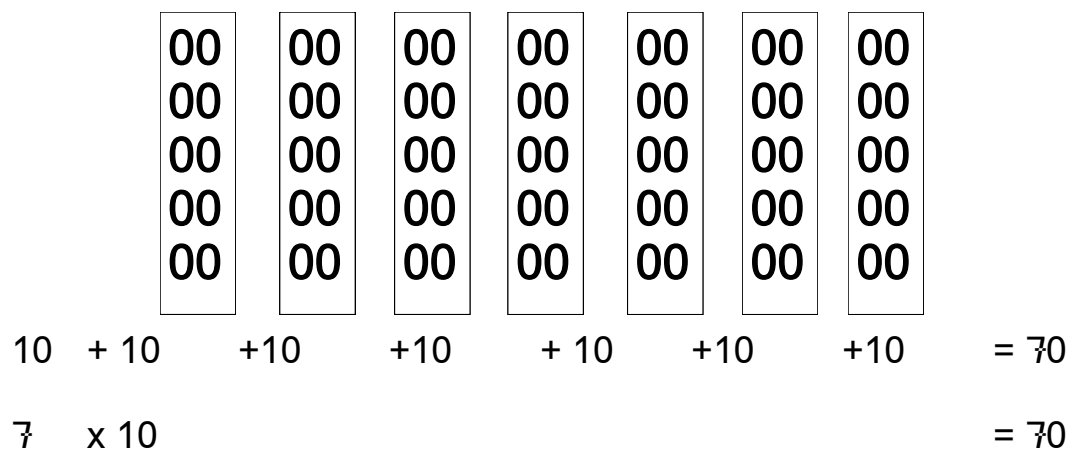
$5 \times 10 = 50$ Hanə “50” balək’as’a

$6 \times 10 = 60$ Hanə “60” sisa

$7 \times 10 = 70$ Hanə “70” shaawa

T'iwitsuwer, 0, 10, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100,
hanotsə 10 ayetsotsi

Terəwerə 6.1

Ariyotsatse turə haniye dashi taawotsi itədafətaratsə ani ani k'o'ere.

10	10	10	10	10	10	10	10
20							
30							
40							
50							
60							
70							
80							
90							
100							

Terəwerə 6.2

Taawotsi c'iron k'o'ere

Ariya Yeda = 90

- Tatsa _____
- Balək'atsa _____
- **Shama** _____
- **Shaasha** _____
- Bala _____
- Hiya _____
- **Sisa** _____
- **Shaawa** _____
- **Haba** _____

Terəwerə 6.3

1.) Ariyatse turə haniye dashə beyiruwotsi fiinor

Ariya $4 \times 10 = 40$

A. $2 \times 10 =$

Ci. $1 \times 10 =$

E. $4 \times 10 =$

Bi. $3 \times 10 =$

Di. $5 \times 10 =$

2) Ayiyi taanonə fiinor

A. $60 =$

Ci. $10 =$

Ei. $40 =$

Gi. $20 =$

Ki. $100 =$

Ayiyi $50 = 5 \times 10$

Bi. $70 =$

Di. $80 =$

Fi. $90 =$

Hi. $30 =$

Ji. $50 =$

Terəwerə 6.4

Ariyatse turə haniye dashə beyiruwotsi fiinor.

Di	Di x 10
4	
5	
1	
6	

Hi	Hi x 10
3	
7	
8	80
9	

2) “ A ” k’awətsə geyarə beyoki baashatsə k’o’er.

Ariya $A \times 10 = 60$ $A = 6$

$A \times 10 = 30.$ $A =$

$A \times 10 = 70.$ $A =$

$A \times 10 = 50.$ $A =$

$A \times 10 = 40.$ $A =$

$A \times 10 = 80.$ $A =$

$A \times 90 = 10.$ $A =$

6.2 10 Ayetsotsi dabonatə k'awona

A) 10 Ayetsotsi daba

1) Ariyatse turə 10 ayetsotsi dabetuwotsənə bad'iya.

Ariya

$$30 = 10 + 10 + 10$$

$$30 = 10 + 20$$

A. 20 =

Ci. 60 =

E. 80 =

Gi. 90 =

Bi. 40 =

Di. 50 =

Fi. 70 =

Hi. 100 =

2) Ariyatse turə haniye dashə beyiruwotsi fiinor. .

Ariya. 1

$$20 + 40 = (10 + 10) + (10 + 10 + 10 + 10)$$

$$= 6 \times 10$$

$$= 60$$

Hanəsha

$$30 + 20 = (10) + (10 + 10 + 10 + 10)$$

$$= 5 \times 10$$

$$= 50$$

Ariya. 3

$$70 + 20 = 90 \text{ Hanə bəwotətsoni } 7 + 2 = 9$$

A. 50 + 40 =

Di. 40 + 30 =

Gi. 80 + 20 =

Ji. 40 + 40 =

Bi) 30 + 60 =

E) 10 + 50 =

Hi) 70 + 10 =

Ci) 20 + 50 =

Fi) 30 + 50 =

li) 60 + 40 =

Bi) 10 Ayetsotsi k'awa 10 ayetsotsi k'awosh haniye
dashətsotsi nibənəde s'iler.

Ariya - 20 tse gitə tatsotsə fano. ($20 = 10 + 10$)

30 tse keezə tatsotsə fano. ($30 = 10 + 10 + 10$).

40 tse Awude tatsotsə fano. ($40 = 10 + 10 + 10 + 10$).

50 tse utsə tatsotsə fano. ($60 = 10 + 10 + 10 + 10 + 10 + 10$).

Arətsotsi

Ariyə – 1 20 tse gitə tatsotsə fano. Ikə tatso nok'awiyalə ambətsə
tatse oorit ?

Ikə tatsa ($20 - 10$) = 10

Ariyə – 2 40 tse awudə tatsotsə fano. Gitə tatsotsi nok'awiyalə
ambətsə tatse oorit ? gitə tatsotsə oorituno.

$40 - 20 = 20$

Ariyə – 3 50 tse utsə tatsotsə fano. Keezə tatsotsi nk'awiyalə
ambətsə tatsotsəne ooritə. Gitə tatsotsə oorituno.

$50 - 30 = 20$

Terəwerə 6.7

Ariyatse turə haniye dash beyiruwotsi fiinor.

Ariyə – 1 $30 - 20 = 10$ hanə bəwotətsoni $3 - 2 = 1$

Ariyə – 2 $80 - 30 = 50$ hanə bəwotətsoni $8 - 3 = 5$

1. $50 - 40 =$		hanə bəwotətsoni	
2. $60 - 30 =$		hanə bəwotətsoni	
3. $70 - 40 =$		hanə bəwotətsoni	
4. $100 - 40 =$		hanə bəwotətsoni	
5. $30 - 20 =$		hanə bəwotətsoni	
6. $40 - 10 =$		hanə bəwotətsoni	
7. $80 - 30 =$		hanə bəwotətsoni	
8. $90 - 50 =$		hanə bəwotətsoni	
9. $20 - 10 =$		hanə bəwotətsoni	
10. $60 - 40 =$		hanə bəwotətsoni	

2) Ariyatse turə “ A ” k’awətsə geyor.

Ariyə -1 $A + 30 = 50$ $A = 20$

Ariyə – 2 $90 - A = 50$ $A = 40$

A. $A + 80 = 100$, $A =$

Bi. $A + 40 = 70$, $A =$

Ci. $A + 50 = 80$, $A =$

Di. $A + 60 = 90$, $A =$

Ei. $A + 20 = 30$, $A =$

Fi. $70 + Di = 40$, $A =$

Gi. $80 + Di = 10$, $A =$

Hi. $40 + Di = 10$, $A =$

I. $60 + Di = 30$, $A =$

Ji. $100 + Di = 70$, $A =$

Ap’i probəlemiyotsi

1. k’aat’ə ikotse 60 daniruwotsə fano. Ani k’aat’ə ikotse 40 daniru wotsə fano. Gitə k’aat’itsi daniruwotsi ikə k’aat’otsə eekeyalə bo’ayo ambətsə bəwoti?
 2. s’ik’ərə shaashatse asosi hosəpitaliyonə 30 edisi shoodetsotsi k’p’orə ani shawiyə shaashatse 40 edisi shoodetsotsi k’op’eyalə Gitə shaashotse ambətsə shoodetsotsə k’op’erəno?
 3. Ikə oshotse 40 manəgotsə bobeyalə 10 manəgotsi bi’atse dek’eyalə ambətsə manəgotsəne oorit?
 4. Asosatse Awətoobisatse 50 ashotsə keshədekə bo’aməfere bambasinə 20 ashotsə bo’ot’alə ambətsə ashotsəne oorit?
- oshotse 60 manəgotsə boeyalə 30 manəgotsi bo’atsə dabeyalə oshotse ambətsə magotsə be’etuno?

6.3 10 ayetsotsi nokoriy

Terəwerə 6.8

A) Ariyatse turə haniye dashə beyiruwotsi ffinor.

Ariya $70 > 40$, hanə bəwotətsoni $7 > 4$
 $50 < 60$, hanə bəwotətsoni $5 < 6$
 $20 = 20$, hanə bəwotətsoni $2 = 2$

$80 > 50$, hanə bəwotətsoni

$70 > 20$, hanə bəwotətsoni

$80 > 50$, hanə bəwotətsoni

$10 < 40$, hanə bəwotətsoni

$70 = 70$, hanə bəwotətsoni

$60 < 80$, hanə bəwotətsoni

$60 > 40$, hanə bəwotətsoni

$90 > 50$, hanə bəwotətsoni

$20 < 50$, hanə bəwotətsoni

$90 > 7$, hanə bəwotətsoni

$70 < 80$, hanə bəwotətsoni

$60 > 20$, hanə bəwotətsoni

$30 < 50$, hanə bəwotətsoni

$30 < 80$, hanə bəwotətsoni

$70 > 50$, hanə bəwotətsoni

Bi) “ $<$, $>$,” wokinə “ $=$ ” c’iranotsənə haniye dashətsotsi nokoriwer.

1. 50 40

2. 40 $20 + 20$

3. 70 $70 + 10$

4. $30 + 10$ 50

5. 100 $90 + 10$

6. 90 $60 + 30$

7. 80 $50 + 30$

8. $80 + 10$ 90

9. 20 $10 + 10$

10. 90 $80 + 10$

6.4 21 tse turə 100 bodəfetso beyiru s’een taawotsi

00
00
00
00
00
00
00
00
00
00
00
00
00
00
00
00
00
00
00
00
00

0

00	0
00	
00	
00	
00	
00	
00	
00	
00	
00	
00	
00	
00	
00	
00	
00	
00	
00	
00	
00	
00	

20+ 1= 21 (hiye ika)

00
00
00
00
00
00
00
00
00
00
00
00
00
00
00
00
00
00
00
00
00

0
0

00	0
00	0
00	
00	
00	
00	
00	
00	
00	
00	
00	
00	
00	
00	
00	
00	
00	
00	
00	
00	
00	

20+ 2= 22 (Hiye Gita)

00
00
00
00
00
00
00
00
00
00
00
00
00
00
00
00
00
00
00
00
00

0
0
0

00	0
00	0
00	0
00	
00	
00	
00	
00	
00	
00	
00	
00	
00	
00	
00	
00	
00	
00	
00	
00	
00	
00	

20+ 3= 23 (Hiye keeza)

00	0
00	0
00	0
00	0
00	0
00	
00	
00	
00	
00	
00	
00	
00	
00	
00	

20+ 4= 24 (Hiye Awuda)

00	0
00	0
00	0
00	0
00	
00	
00	
00	
00	
00	
00	
00	
00	
00	

00	0
00	0
00	0
00	0
00	0
00	0
00	0
00	0
00	0
00	0
00	0
00	0
00	0
00	0

20+ 9= 29 (Hiye Jeed'iya)

00	0
00	0
00	0
00	0
00	0
00	0
00	0
00	0
00	0
00	0
00	0
00	0
00	0
00	0

00	0
00	0
00	0
00	0
00	0
00	0
00	0
00	0
00	0
00	0
00	0
00	0
00	0
00	0

20+ 10= 30 (Shaasha)

00	0
00	0
00	0
00	0
00	0
00	0
00	0
00	0
00	0
00	0
00	0
00	0
00	0
00	0

T'iwitsuwer

20 + 1 = 21 (2 tatsotsənatə 1 ikona)

20 + 2 = 22 (2 tatsotsənatə 2 ikona)

20 + 3 = 23 (2 tatsotsənatə 3 ikona)

20 + 4 = 24 (2 tatsotsənatə 4 ikona)

20 + 5 = 25 (2 tatsotsənatə 5 ikona)

Arətsotsi.

Hanəsh 10, 20, 30, 40 ,50, 60, 70, 80, 90 taawanotsə Jik'oke beyiru zero beyokatse 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 natə 9 wonirə botaalotse beyiru tawits haniye dashə beyiruwotsək'o kiitsetuwe.

Ariya

30 nodek'alə “ 0 ” beyokatse 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 natə 9 nobeziyalə haniye dashi taawotsi datsituwo.

31, Shaashe ika (3 tatsotsənatə 1 ikona)

32, Shaashe gita (3 tatsotsənatə 2 ikotsəna)

33, Shaashe keeza (3 tatsotsənatə 3 ikotsəna)

34, Shaashe Awuda (3 tatsotsənatə 4 ikotsəna)

35, Shaashe utsa (3 tatsotsənatə 5 ikotsəna)

36, Shaashe shərəta (3 tatsotsənatə 6 ikotsəna)

37, Shaashe shawata (3 tatsotsənatə 7 ikotsəna)

38, Shaashe shəməta (3 tatsotsənatə 8 ikotsəna)

39, Shaashe jeed'iya (3 tatsotsənatə 9 ikotsəna)

Hanə k'o weeronə taawotsi haniye dashə beyiruwotsək'o
kitsetuwe.

41	51	61	71	81	91
42	52	62	72	82	92
43	53	63	73	83	93
44	54	64	74	84	94
45	55	65	75	85	95
46	56	66	76	86	96
47	57	67	77	87	97
48	58	68	78	88	98
49	59	69	79	89	99

Hanəshə

$41 = 40 + 1$	$51 = 50 + 1$
$42 = 40 + 2$	$52 = 50 + 2$
$43 = 40 + 3$	$53 = 50 + 3$
$44 = 40 + 4$	$54 = 50 + 4$
$45 = 40 + 5$	$55 = 50 + 5$
$46 = 40 + 6$	$56 = 50 + 6$
$47 = 40 + 7$	$57 = 50 + 7$
$48 = 40 + 8$	$58 = 50 + 8$
$49 = 40 + 9$	$59 = 50 + 9$

Terəwerə 6.7

Ariyatse turə haniye dashə beyiruwotsi fiinor

Ariyə – 1 $56 = 50 + 6$ Hanəsh 5 tatsotsənatə 6 ikotsənə fano.

Ariyə – 2 $47 = 40 + 7$ Hanəsh 4 tatsotsənatə 7 ikotsənə fano.

- 1) $23 = \square$ Hanəsh $\square$ tatsotsənatə $\square$ ikotsənə fano.
- 2) $34 = \square$ Hanəsh $\square$ tatsotsənatə $\square$ ikotsənə fano.
- 3) $58 = \square$ Hanəsh $\square$ tatsotsənatə $\square$ ikotsənə fano.
- 4) $76 = \square$ Hanəsh $\square$ tatsotsənatə $\square$ ikotsənə fano.
- 5) $67 = \square$ Hanəsh $\square$ tatsotsənatə $\square$ ikotsənə fano.
- 6) $69 = \square$ Hanəsh $\square$ tatsotsənatə $\square$ ikotsənə fano.
- 7) $83 = \square$ Hanəsh $\square$ tatsotsənatə $\square$ ikotsənə fano.
- 8) $98 = \square$ Hanəsh $\square$ tatsotsənatə $\square$ ikotsənə fano.

Terəwerə 6.8 A) Ariyatse turə beyoki baashotsi s'eenətsuwer.

Ariya

1 tatsa = 10

30 = 3 tatsotsi.

6 tatsotsə =

70 =

3 tatsotsə =

50 =

9 tatsotsə =

90 =

5 tatsotsə =

20 =

2 tatsotsə =

10 =

Bi) Taawonə iimetsotsi fideliyonə k'o'er.

20 = Hiya

44 = Habe awuda

40 =

95 =

50 =

85 =

90 =

38 =

70 =

41 =

12 =

60 =

25 =

74 =

Ci) Fideliyonə iimetsotsi taawonə k'o'er.

Tatse Awuda 14

balək'atse shawata 57

Tatse Jeed'iya

Haba

Tatse uutsa

Hiye uutsa

Tatse gita

Sise gita

Shaashe jeed'iya

Hiye jed'iya

Habe keeza

Habe shawata

Habe awuda

Shawe uutsa

Balək'atse jeed'iya

Hiye uutsa

Shaashe keeza

Sise shərəta

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
41	42	43	44	45	46	47	48	49	50
51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
61	62	63	64	65	66	67	68	69	70
71	72	73	74	75	76	77	78	79	80
81	82	83	84	85	86	87	88	89	90
91	92	93	94	95	96	97	98	99	100

A) Terəwerə 6.9 Ariyatse turə haniye dashə beyiruwotsi fiinarə bo'aaniyo beyoki baashatsə s'eenətsuwer.

Ariya $30 + 7 = 37$

1) $80 + 2 =$

3) $60 + 5 =$

5) $20 + 7 =$

7) $70 + 5 =$

9) $80 + 8 =$

11) $30 + 4 =$

2) $90 + 7 =$

4) $20 + 3 =$

6) $30 + 8 =$

8) $90 + 3 =$

10) $60 + 9 =$

12) $30 + 5 =$

Bi) Fideliyotsə k'awətsə geyor.

$$\text{Ariyə} - 1 \quad 40 + E = 43 \quad E = 3$$

$$\text{Ariya} - 2 \quad 52 = 50 + a, \quad A = 2$$

- 1) $20 + E = 24,$ $E =$
- 2) $30 + E = 37,$ $E =$
- 3) $90 + A = 99,$ $A =$
- 4) $80 + I = 86,$ $I =$
- 5) $70 + A = 72,$ $A =$
- 6) $60 + E = 63,$ $E =$
- 7) $54 = 50 + I,$ $I =$
- 8) $96 = 90 + A,$ $A =$
- 9) $75 = 70 + E,$ $E =$
- 10) $88 = 80 + I,$ $I =$

Ci) Ariyotsatse turə Janədotsi s'enətuwer.

A	50+ A
6	
7	
8	58
1	
2	
4	
3	
5	

A	60+ A
6	
7	67
9	
8	
1	
2	
4	
3	

6.5. Giiza (Ambaronatə santimona).

Worək'atatse, Ambaratse wokinə k'aazatse fiinekə giza.

Terəweə 6.10

Haniye dashə beyiru aatotsi aaniwer.

- 1) Tats satmo ambətsə ikə satimo detsəfa?
- 2) Hiye uutsə satimo ambətsə uutsə satimo detsəfa?
- 3) Shilingo ambətsə tats santimo detsəfa?
- 4) Shilingo ambətsə ikə santimo detsəfa?

Ambari Arotsi

Daniruwotsə haniye shənə beyiru danatse shilingə santimo uutsə tats santimotsi bəwoto danəro.

Ariya – 1 Ikə ambaro ambətsə shilingə santimo wotituwa?
Gitə shəiəgi santimotsi detsəfe.

Ariya – 2 Ikə ambaro ambətsə ikə santimotsi wotituwa?
Balə ikə santimoti detsəfe.

Terəwerə 6.11

Haniye dashə beyiru aatotsi aaniwer.

- 1) Ikə ambaro ambətsə hiye utsə santimotsi wotituwa?
- 2) Ikə ambaro ambətsə tats santimotsi wotituwa?
- 3) Ikə ambaro ambətsə shilingi santimo wotituwa?

Terəwer 6.12

Haniye dashə beyiru aatotsi aaniwer.

- 1) Uutsə ambaro ambəts ikə ambaro wotituwa?
- 2) Uutsə ambaro ambəts shilingə santimo wottituwa?
- 3) Tats ambaro ambətsə uutsə ambaro wotituwa?
- 4) Tats ambaro ambətsə ikə ambaro wotituwa?
- 5) Tats ambaro ambətsə shilingə santimo wotituwa?
- 6) Balək'ats ambaro ambətə tats ambaro wotituwa?
- 7) Balək'ats ambaro ambətsə uutsə ambaro wotituwa?
- 8) Balək'ats ambaro ambətsə ikə ambaro wotituwa?
- 9) Balək'ats ambaro ambətsə shilingə santimo wotituwa?
- 10) Balə ambaro ambətsə tats ambaro wotituwa?
- 11) Balə ambaro ambətsə Baləkatsə ambaro wotituwa?
- 12) Balə ambaro ambətsə uutsə ambaro wotituwa?
- 13) Balə ambaro ambətsə ikə ambaro wotituwa?
- 14) Balə ambaro ambətsə shilingə santimo wotituwa?

6.6. 100 bodəfetso beyiru s'entaawots shine shuutsa

Terəwerə 6.13

A) Ariyatse turə taawotsə shine shuutso sat'inotsits k'o'erə

Ariya shina taawa shutsa

> 21

> 21

1. ,25
 3. ,29
 5. ,20
 7. ,23
 9. ,27
 11. ,26
 13. ,78

2. ,28
 4. ,39
 6. ,30
 8. ,33
 10. ,37
 12. ,36
 14. ,88

Bi) Ariyatse turə taawotsə shinonatə shuutsonə sat'inots k'o'er.

Ariya	shina	taawa	shuutsa
40	41	42	
50	51	52	

1.		,45	
3.		,93	
5.		,49	
7.		,87	
9.		,66	
11.		,43	
13.		,96	
15.		,69	
17		,57	

2.		,95	
4.		,58	
6.		,60	
8.		,50	
10.		,77	
12.		,53	
14.		,89	
16.		,56	
18.		,56	

Terəwerə 6.14

A) Ariyatse turə shapətsotsi s'eenətsuwer

20	30	40	50	60
----	----	----	----	----

30	40		60		80	
----	----	--	----	--	----	--

10			40
----	--	--	----

50	60			90
----	----	--	--	----

	20		40		60			
--	----	--	----	--	----	--	--	--

Bi) Muk'atse turə taawotsi shine shuutsonə matsəde k'o'er.

Ariya

22	23	24	25	26
----	----	----	----	----

88, 87, 90, 91, 89, 72, 67, 70, 71

--	--	--	--	--	--	--	--	--

55, 54, 52, 53, 55

--	--	--	--	--

37, 35, 33, 36, 34, 29, 28, 30, 31

--	--	--	--	--	--	--	--	--

Ci) Imetsə taawotsə dagotse beyiru s'een taawə Jamotsi k'o'er.

5	6	7	8	9	10	11
---	---	---	---	---	----	----

15					20
----	--	--	--	--	----

0					5
---	--	--	--	--	---

6					11
---	--	--	--	--	----

60					65
----	--	--	--	--	----

73					78
----	--	--	--	--	----

33					38
----	--	--	--	--	----

94						100
----	--	--	--	--	--	-----

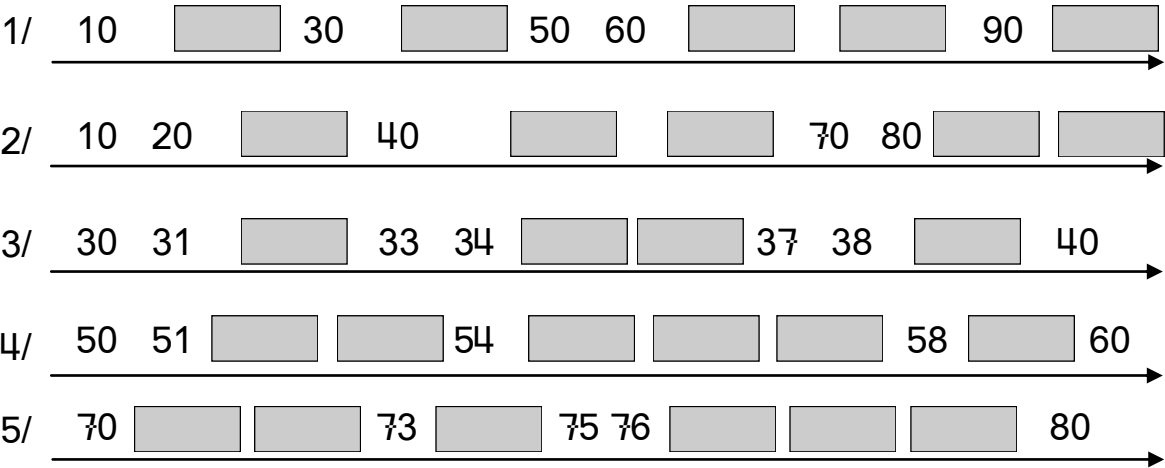
67						73
----	--	--	--	--	--	----

49						55
----	--	--	--	--	--	----

39							46
----	--	--	--	--	--	--	----

Di) <, > wokinə = c'iranotsənə nokoriwer.

1/	22		37	7/	46		42
2/	48		32	8/	97		32
3/	86		87	9/	42		75
4/	70		90	10/	100		10
5/	86		78	11/	66		77
6/	13		30	12/	33		45

Taawə maa k'awətsa

Ariyə – 1 $12 = 10 + 2$ bəwotere 1 tatsonatə 2, ikotsənə detsəfe.

Hanəsha 1 tatsə maa bəwotor 2 nəmo iki maa.

Ariyə -2 $23 = 20 + 3$

2 tatsotsənətə 3 ikotsi detsəfe.

Hanəsha 2 tatsi maa bəwoter 3 nəmo iki maa.

Terəwerə 6.15

1) Taawots ambətsə tatsotsənətə ikotsəne bodets.

1) 34		tatsotsənataə		ikotsi
2) 66		tatsotsənataə		ikotsi
3) 84		tatsotsənataə		ikotsi
4) 60		tatsotsənataə		ikotsi
5) 96		tatsotsənataə		ikotsi

2) Haniye dashi taawotsi ikə maa wotətsotsənətə tatsə maa wotətsotsi galəde kishuwer.

1) 67

2) 38

3) 64

4) 32

5) 69

6) 78
